

OMNES UNUM

(TODOS UNO)

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV
V ZAMEJSTVU

1 9 6 5
ŠTEV. 2

Stanko Skvarča, Kakršna ljubezen, takšna molitev	33
Mirko Gogala, Odnos med zakonom ali družino in narodnostjo	35
Jože Rant, Dušnopastirski problemi med našo mladino	45
Splošne verske vesti	53
Odšli so pred nami	56
Duhovniške novice	58

Glede vseh upravnih zadev in poravnave naročnine se obračajte naravnost na upravo. Rev. Jure Rode, Ramón Falcón 4158, Bs. Aires, Argentina, ali pa na sledeče sobrate poverjenike:

Kanada: Rev. Anton Vukšinič, 146 Bell Street, Port Colborne, Ontario.

U. S. A.: Rev. Jožef Ferkulj, St. Vincent Home, 1340 N. — 10 Str. Quincy, Illinois, USA.

Čile: Rev. dr. Trdan, Capellán, Hacienda Acuelo, Est. Hospital, Chile.

Italija: Rev. Tone Iskra, Chiesa del S. Nome di Maria, Foro Traiano 89, Roma.

Trst: Msgr. Jože Jamnik, Boršt 91, Trieste.

Gorica: Mons. dr. Franc Močnik, Via Don Bosco 3, Gorizia.

Avstrija: Rev. Vinko Zaletel, Viktringer Ring 26, Klagenfurt.

Naročnina: Za Argentino in Čile 400 argentinskih pesov. Za U. S. A. 3 dolarje. Za vse ostale dežele vrednost zamenjave 3 dolarjev. Kdor želi, more poravnati naročnino z mašnjimi štipendiji. To velja zlasti za Evropo. Opraviti je treba tri sv. maše. Naj nihče ne opravi maš prej, dokler mu ni sporočeno, da so namenjeni zanj že določeni. Maše, za katere nam ni sporočeno, da so sprejete oz. opravljene, smatramo za neopravljene in naročnino za neopravljeno.

Uprava

OMNES UNUM

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV V ZAMEJSTVU

LETO XII.

1965

ŠT. 2

Kakršna ljubezen, takšna molitev

Stanko Skvarča, Argentina

Nekaj nedoumno velikega je ljubiti Boga, ki je naš Oče, ki je naš Kralj.

1. Duhovnik Gospodov! Gospod Jezus te vprašuje, kakor je Petra vprašal: „Simon, Jonov sin: ali me ljubiš?“ Sprašuje te o tem, ker srčno želi, da bi se mu ves daroval. Samo ako mu daruješ vso svojo ljubezen, ti bo zaupal svoje ovcé. Sicer ne. So mu preveč dragocene. In kaj boš z njimi, ko ti jih je izročil? Naučiti jih boš moral ljubiti Tistega, ki ti jih je prav zavoljo tega prepustil.

2. Ali se nam je torej že kdaj zahotelo, da bi poskusili ljubiti Boga zares z vsem srcem, z vsemi močmi, nad vsemi stvarmi? Tako radi obstanemo in obtičimo sredi pota. Smo pač nedosledni in polovičarski.

3. Duhovnik po Kristusovem srcu ljubi Boga in gre še dalje: vse stori, da bi ga ljubili tudi drugi. Močno si prizadeva, da bi bilo posvečeno Njegovo ime in da bi prišlo tudi k njim Njegovo kraljestvo.

4. Moj Bog, zakaj te ne ljubim tako, kakor so te ljubili tvoji sveti! Kako so znali poučevati še druge v tej božanski umetnosti! — Skromni župnik iz Arsa mi polaga na ustnice tale svoja občutja:

„Ljubim te, o Bog, neskončne ljubezni vreden, in raje umrem v ljubezni do Tebe, kot da bi živel en sam trenutek, ki te v njem ne bi ljubil. — Ljubim te, moj Bog, in želim si nebes le zato, da bom tamkaj imel srečo ljubiti te popolnoma. — Ljubim te, moj Bog, neskončno blagi, in bojim se pekla le zavoljo tega, ker ondi nikoli ne bo sladke tolažbe iz ljubezni tvoje. — Moj Bog, stori mi to milost: da bom trpel, ko te bom ljubil, in da te bom ljubil, kadar bom trpel. — Moj Bog, čimbolj se bližam smrti — daj mi milost, da venomer pomnožujem svojo ljubezen in jo spopolnujem.“

Ako svetnik tako iskreno čustvuje, moram začeti tudi jaz. Prestavljanje na poznejši čas bi ubijalo ljubezen in vzlete srca. Ako Boga ljubim, ga moram vsak dan začenjati znova ljubiti.

✱

1. Kdor Boga zares ljubi, ga tudi moli. Zakaj tako s težavo najdemo čas za molitev? In če ga najdemo: zakaj je naše srce tolikokrat odsotno? (Cele psalme in lekcije recitiramo včasih, ne da bi se zavedali ali spomnili, kaj smo molili ali brali v oficiju!)

2. Vedno bom našel čas za to, kar mi je všeč, za tistega, ki ga ljubim. Vsak dan najdem čas, da se hranim. Ker pač ljubim svoj obstoj. — Kadar v nas ovene in shira ljubezen do Gospoda, že ni več ne okusa in ne časa za molitev.

3. Včasih ni móči najti časa za molitev in za druge obveznosti obenem.

Zakaj v takšni zadregi najprej izločimo molitveno dejavnost? Saj vendar damo zmeraj prednost tisti obveznosti, ki je za nas najbolj tehtna! Zdi se, da nam dobri Mojster očita in govori improperije:

„Kaj je zate bolj pomembno kot jaz in prihod mojega kraljestva? Čemu sem prav jaz zmerom tisti, ki mora biti v prvi vrsti žrtvovan? — Jaz sem ljubosumni Bog, sem povedal že v Stari zavezi. Jaz hočem, da pri vsej preza-poslenosti ljubiš mene kot Prvega, pred vsemi bitji, in zame najdeš dovolj časa nad vsemi opravki.“

V zadnjem času so v Rimu odločili, da nekatere kanonične ure niso več obvezne. Za prezaposlene duhovnike je bil novi dekret občutna olajšava. Pa tudi ostali smo zadovoljno ugotavljali: prima se ne moli več, od malih treh hor samo ena! — V resnici te ure niso odpravljene, le obvezne niso več. Škoda, da jih skoro dosledno opuščamo tudi takrat, ko bi mogli često opraviti tudi te, ad libitum dane brevirske molitve, saj imajo značaj in učinek liturgičnega bogoslužja sv. Cerkve. — „Ni časa. Nimam časa.“ Pa vendar je zapisano:

„Kjer je tvoj zaklad, tam je tvoje srce.“ Kjer je tvoj zaklad, tam je tvoja prvobitna ljubezen, tvoje zanimanje, tvoj čas.

„Duhovniško življenje izhaja od Kristusa, zato se mora tudi vse k njemu usmerjati. Združiti se čim tesneje z božjim Odrašenikom mora biti prvo strem-ljenje duhovniškega duha. S pogledom, uprtim v Kristusa, naj se duhovnik živo zaveda, da zanj ne zadostujejo dolžnosti, ki vežejo navadne vernike, ampak da mora z vsak dan večjo vnemo stremeti k svetosti, ki jo terja od njega duhovniško dostojanstvo“ (Pij XII.).

Odnos med zakonom ali družino in narodnostjo

(Nadaljevanje)

Mirko Gogala, Argentina

Pomen narodnosti za zakon in družino

1. Narodnost bo pač toliko pomembna za zakon in družino, kolikor jima pomaga pri dosegu njunih ciljev in pri okrepitvi njunih bistvenih lastnosti. Zato moramo presoditi najprej, kakšen pomen ima narodnost za rodnjo in vzgojo otrok, ki je prvotni namen zakona in družine; potem pa, kako vpliva na zvestobo v zakonski ljubezni, ki je predpogoj za edinstvo in nerazdružljivost zakona in zato tudi predpogoj za učinkovito vzgojo otrok ter za medsebojno pomoč zakoncev in tešenje poželjivosti. Če pa si tako razčlenimo vprašanje, nam je na prvi pogled jasno, da narodnost lahko igra pri tem silno važno vlogo, čeprav ne v vseh teh pogledih enake.

Kar se npr. tiče rodnje otrok, niti ni najbolj važno, da sta oče in mati oba iste narodnosti. Celo nasprotno je res. Biološko križanje različnih narodnosti velikokrat zelo ugodno vpliva na telesnost potomcev in s tem indirektno krepi tudi njihovo duševnost.

Vendar na otroka v zakonu ne smemo gledati zgolj z rasnega, plemenskega stališča. Za človeka ni dovolj, da je rojen in da se potem še telesno razvije. Zanj je bistvene važnosti, kako je vzgojen, to se pravi, kako razvije duševno in duhovno plat svoje osebnosti. Seveda mora krščanski zakon predvsem skrbeti za krščansko vzgojo otrok, ki ima svoj temelj v nadnaravnem prerobenju svetega krsta. Vendar kot nadnaravno življenje predpostavlja naravno, tako nadnaravna, krščanska vzgoja predpostavlja naravno, duševno, kulturno vzgojo. In pri tej kulturni vzgoji ravno ima narodnost zakoncev lahko velik pomen, saj sta vendar kultura in narodnost v medsebojni vzročni zvezi. Zato bo brez dvoma vzgojno delo v družinah redno veliko bolj harmonično, bolj intenzivno in tako bolj učinkovito, če bosta oba zakonca iste narodnosti.

Vsaj tak pomen, če ne še večji, pa ima lahko ista narodnost zakoncev za njuno zvestobo v zakonski ljubezni. Seveda tudi v tem primeru ne gre zgolj za čutno nagnjenje ali za naravno ljubezen, temveč predvsem za nadnaravno ljubezen, ki je božji dar. Vendar pa je tudi res, da ta nadnaravna ljubezen ne more viseti v zraku, da tako rečemo, temveč se mora opirati na čutni afekt in na medsebojno duhovno simpatijo. In prav to duhovno enotnost, ki je za dober in srečen zakon potrebna, bosta zakonca najlažje ustvarila, če bosta oba pripadala isti narodnosti in bosta zakoreninjena v istem duševnem svetu. In ker je zlasti moderna družina tako zelo ranljiva in je zakonska zvestoba v našem času tako silno ogrožena in ker je dalje ponesrečena vzgoja v družini v večini primerov posledica ponesrečenih zakonov, moramo pri sklepanju zakonov toliko bolj upoštevati tudi narodnostni vidik, da kolikor mogoče vsestransko utrdimo zakonsko skupnost in zavarujemo družinsko vzgojo.

Zato po pravici lahko rečemo, da je zlasti mladini, godni za zakon, na vso moč treba priporočati, da si zakonskega druga išče med člani iste narodnosti. Narodnost je namreč velika dobrina, ki jo je tudi za zakon treba znati prav izkoristiti. Ljudem, ki živijo med svojim lastnim narodom, tega dejstva niti ni treba kaj posebno poudarjati, razen v obmejnem ozemlju; saj redno niti nimajo možnosti za kako drugačno izbiro. Važno pa je, da se tega pomena narodnosti za zakon zavedamo in ga poudarjamo v izrednih okoliščinah, v katerih se prav mi kot izseljenci s svojimi potomci nahajamo.

2. Vendar pa v poudarjanju pomena narodnosti za zakon spet ne smemo iti predaleč. Narodnost je sicer velika dobrina, ni pa absolutna, najvišja dobrina. Zato je tudi njen pomen za zakon in družino končno le relativen. Tudi to moramo upoštevati, zlasti v izrednih okoliščinah, kjer je več možnosti za narodno mešane zakone, da jih znamo prav vrednotiti in do njih zavzeti pravičen odnos. Nevarnost je namreč, da bi najrazličnejše primere preveč površno in zato po istem kopitu presojali, kar bi bilo vedno v škodo objektivnosti. Če smo npr. pravkar dejali, da se ljudje, ki živijo med svojim lastnim narodom, redno med seboj poročajo, je to prav gotovo v glavnem posledica čisto določenih konkretnih razmer. Zato tega dejstva ne smemo sofistično spreminjati v načelo, ki naj bi imelo absolutno veljavo za katerekoli okoliščino, ga šovinistično napihovati in demagoško oznanjati, češ: „Pošten Slovenec se vedno poroči s Slovenko, pa konec besedi!“ To bi bil brez dvoma izraz pretiranega nacionalizma, ki mu kot katoličani ne moremo pritrditi, čeprav na žalost tudi mi nismo vedno povsem neobčutljivi za njegov čar.

Zelo pogosto se narodnost poudarja skupno z vero. Tudi med nami je zelo priljubljena fraza, da smo mi Slovenci in katoličani in da taki hočemo in moramo ostati. To je samo po sebi čisto prav in koristno. Je pa v tem tudi nevarnost, da ne bi vsaj podzavestno začeli obeh dobrin postavljati na isto stopnjo in tako tudi narodno mešane zakone enako ali skoraj enako vrednotiti kot versko mešane. Katoliška vera je nadnaravna dobrina, veliko višja kot narodnost in tudi višja kot zakon, je objektivno edino veljavna vera za vse ljudi do konca sveta. Kot taka igra prav posebno važno vlogo tudi v zakonu in družini. Zato poroka katoličana z nekatoličanom, krščenim ali ne, tako pogosto ima usodne posledice za zakon in družino. Vendar pa tudi ne vedno in v vseh okoliščinah enako, kot poudarja moderna teološka znanost. Teološko-zgodovinske in sociološke preiskave, ki upoštevajo ves podolžni prerez tradicije in celotni poprečni prerez svetovnega katolicizma, so jasno pokazale, kako nevzdržna je nediferencirana moralno-teološka presoja versko mešanih zakonov. Trditev, da je vsak versko mešan zakon sam po sebi slab in je posledno temu cerkveni spregled v vsakem primeru le gola strpnost, pa nobeno pravo dovoljenje, je teološko nevzdržna. Zato bo ob sedanjí reviziji kodeksa, ki je je sprožil drugi vatikanski koncil, zelo verjetno cerkvena zakonodaja tudi v tem pogledu izpopolnjena. Nediferencirane izjave, ki vse versko mešane zakone po istem vzorcu presojujejo, so krive, da so potrebna svarila pred versko mešanimi zakoni tako malo prepričljiva in da je boj proti lahkomišelnemu sklepanju versko mešanih zakonov tako strašno brezuspešen. Zato je vernike nujno treba vzgojiti v pristni odgovornosti in v sposobnosti razlikovanja.

Če to velja za versko mešane zakone, pa še toliko bolj velja za narodno mešane. Narodnost je namreč zgolj naravna dobrina, nižja kot vera, pa tudi

níža kot zakon. Ni objektivno dobra le ena narodnost, temveč so dobre vse, in morda druge še bolj kot naša. Zato je tudi pomen narodnosti za zakon in družino končno le relativen, kakršne so pač okoliščine. V nekaterih primerih je za srečen zakon skoraj nujno, da je narodno enoten, v drugih je to indiferentno in spet v tretjih je morda ravno narodno mešan zakon v pravi blagoslov.

Poglejmo si nekaj primerov: Drugače moramo vrednotiti narodno mešan zakon, ki enega izmed zakoncev kar naenkrat iztrga iz domovine in ga presadi v tujino; drugače, če si izseljenec, ki tako ali tako mora živeti v tujini, tamkaj poišče nevesto. Drugače, če se kdo sredi narodnega boja poroči s članom sovražne narodnosti; spet drugače, če sta zakonca člana dveh narodnosti, ki sta si v priateljstvu. Drugače, če se poroči z domačinko izseljenec, ki s srcem še ves živi v domovini in bi mu jo zakon z osebo iste narodnosti vsaj deloma mogel nadomestiti; drugače, če isto stori njegov potomec, ki je kljub morebitni narodni vzgoji veliko globlje zakoreninjen v zemlji, na kateri je rojen in ki je zanj prava domovina, čeprav je ista zemlja za njegove starše-izseljence kvečjemu le druga domovina. Drugače bo, če skleneta narodno mešan zakon dve narodno zavedni osebi, ki sta spoštljivi do druge narodnosti; drugače, če sta narodno prenapeti in nestrpni, in spet drugače, če sta narodnostno indiferentni. Drugače bo, če se v zakonu združita dve različni narodnosti, ki sta si vendarle sorodni in se med seboj privlačita in dopolnjujeta; spet drugače, če sta si tuji, odvrtni; zakaj z narodnostnimi značajmi je nekako tako kot z osebnimi, ki se včasih kljub različnosti ali morda prav zaradi nje privlačijo in dopolnjujejo, včasih pa nespravljlivo odbijajo.

Poleg tega moramo vedeti, da je zakon sam na sebi višja dobrina kot narodnost. Zato se nikomur ni treba odpovedati zakonu samo zato, ker ne bi mogel najti zakonskega druga svoje narodnosti. Pa tudi če bi to možnost imel, ne odloča vsega le narodnost. Za srečen zakon je namreč potrebna še cela vrsta drugih dobrin, ki so važnejše kot narodnost, npr.: vera, moralno in fizično zdravje, primerna izobrazba, strokovna usposobljenost, ekonomske možnosti za vzdrževanje družine, primeren značaj, socialni položaj itd. Skratka, teh zahtev za srečen zakon je toliko, da je praktično nemogoče vse hkrati zajeti. Idealnih ženinov in nevest ni, kot zakonci sami prav radi priznajo — čeprav seveda šele po poroki. V tem oziru se brez dvoma lahko reče, da je zakon vedno neke vrste tveganje. Paziti je le treba, da to tveganje ni preveč predržno. Zato bo v mnogih primerih tudi glede narodnosti treba tvegati, seveda po pameti, iz tehtnih razlogov. Pa tudi če bi narodno mešan zakon bil sklenjen predržno, brez tozadevne odgovornosti, in bi potem rodil porazne posledice, ko je zakon enkrat sklenjen, je sklenjen. In ker je zakon višja vrednota kot narodnost, zato tudi takega zakona ne smemo presoјati le s stališča narodnosti, temveč v luči krščanskih načel.

Kot kristjani pa vemo, da mora tudi zakonsko in družinsko življenje biti hoja za križanim Kristusom, s svojim križem na ramah, ki ga v nobenem zakonu ne manjka, pa naj bo zaradi mešane narodnosti ali zaradi česa drugega. Zato moremo smisel krščanskega zakona popolnoma razumeti le, če ga motrimo v luči Kalvarije. In samo s Kalvarije morejo zakonci prejeti moč, da svojih križev ne sprejemajo kot prekletstvo, temveč kot sredstvo za tesnejšo povezavo s trpečim Zveličarjem. Ista narodnost v zakonu ne more preprečiti vseh križev, božja milost pa more pomagati, da se potrpežljivo prenašajo tudi križi narodno mešanih zakonov in tako dosegajo svoj cilj.

Ker je torej narodnost velika dobrina, je zlasti mladino treba vzgajati k pristni odgovornosti, da bo pri sklepanju zakona upoštevala tudi narodnost. Ker pa je narodnost le relativna dobrina, je glede nje vsem potrebna sposobnost razlikovanja. Zato tudi o narodno mešanih zakonih in njih nevarnosti za zakonsko srečo ne smemo postavljati kakih posplošenih, šablonskih, nediferenciranih ugotovitev, ker so navadno neresnične in prav verjetno ne bodo učinkovale niti v tistih primerih, za katere so res veljavne.

Iz povedanega pa tudi sledi, da ne smemo mešati pojmov in narodno enotnih zakonov istovetiti z zakoni, ki so sklenjeni z narodno odgovornostjo, niti narodno mešanih istovetiti z zakoni brez narodne odgovornosti; kajti eni in drugi so lahko sklenjeni z narodno odgovornostjo ali brez nje.

Pomen zakona in družine za narodnost

1. Naše dosedanje razmišljanje gradi na supoziciji, da eksistirajo in bodo eksistirali ljudje, ki so narodno opredeljeni. Za Slovence v izseljenstvu — za kar nam v prvi vrsti gre — pa je, podobno kot za one v obmejnih krajih, prav to naš osrednji narodni problem, kako dolgo se bomo kot Slovenci ohranili, ne da bi tudi mi podlegli asimilacijskemu procesu. Od tega je namreč tudi odvisno, kako dolgo bomo sploh še mogli govoriti o narodno enotnih in narodno mešanih zakonih Slovencev v Argentini, Severni Ameriki itd., in ne morda le o zakonih Argentinec in Amerikancev slovenskega porekla.

Če bi kdo odgovoril, da je prav zaradi tega treba čim bolj omejiti narodno mešane zakone, bi brez dvoma morali priznati, da je v tem nekaj resnice. Toda, ali je to tudi vsa resnica? Ali je s sklepanjem enotnih zakonov že vse urejeno? Ali je z narodno mešanimi zakoni že vse izgubljeno? Pa tudi če bi bilo, kako jih preprečiti ali vsaj čim bolj omejiti, ko pa so dovoljeni po božjih, cerkvenih in civilnih postavah?

Če hočemo dobiti odovor na ta vprašanja, si moramo razmerje med zakonom, družino in narodnostjo ogledati še z druge strani in se vprašati, kakšen pomen imata zakon in družina za narodnost. Ob tem bomo videli da je predvsem od naših zakonov in družin odvisno, kako dolgo bomo kljub izseljenstvu ohranili svojo narodnost. Zakaj in kako?

2. Pri odgovoru moramo dobro razlikovati med izseljenci in njihovimi potomci.

Izseljenci, ki so že narodno zreli morali v tuji svet, bodo svojo narodnost pač ohranili do smrti, čeprav jim jo bo tujina verjetno nekoliko po svoje niansirala. Zato pri njih kvečjemu lahko pride v poštev, da jim otopi narodna zavest ali da jo celo popolnoma izgube in se začno prištevati drugemu narodu. S tem seveda se njih narodnost ne bi spremenila, ker kot objektivna danost ni učinek narodne zavesti, temveč njen vzrok. Vendar bi tako zadržanje ne škodilo le njihovi narodnosti, temveč tudi njihovemu psihičnemu in moralnemu zdravju. Da do tega ne pride, lahko izseljencu prav zakon in družina odločilno pomagata. Če izseljenec živi pri starših ali če si ustanovi svoj lasten dom z osebo iste narodnosti, mu bo družina vsaj deloma nadomeščala domovino, mu omogočala, da v vsakdanjem življenju goji svojo narodnost in tako ohranja in vedno bolj utrjuje svojo narodno zavest. Zato so izseljenci, ki so vrženi v tuji svet kot narodni samotarji, glede tega veliko na slabšem, čeprav jim morda ne manjkajo kaki drugi njihovi narodnosti ugodni pripomočki, o katerih pa sedaj ne govorimo.

3. Ko pa gre za potomce izseljencev, je problem njihove narodnosti vse globlji. Saj potomci svoje narodnosti ne podedujejo, kot smo zgoraj ugotovili. Podedujejo le biološki element narodnosti, to se pravi kri, če so starši iste narodnosti, če pa ne, so pa otroci tudi po krvi mešanci. Kulturni element narodnosti, to se pravi njih duševni narodni značaj, se jim pa šele po rojstvu izoblikuje pod vplivom okolja, v katerem živijo. Sicer je res, da se s krvjo dedujejo v narodu enotna fiziološka svojstva, ki so obenem podlaga psihičnim svojstvom. Toda ne pozabimo, da ta podedovana psihična svojstva vključujejo takšno polnost razvojnih možnosti, da nikoli ne bomo mogli dovolj preceniti delovanja okolja, ki ta nagajenja razvija in oblikuje. Zlasti starši igrajo pri tem veliko vlogo. Starši dajo prvo pobudo za zbuditev in oživitev teh dispozicij v otroku in jih šele napolnijo z vsebino, z vrednotami ali nevrednotami, kar odločilno vpliva na vso otrokovo bodočnost. Saj k najbolj odličnim uspehom vzgojno znanstvenega raziskovanja spada prav spoznanje, kako usoden pomen ima zgodnje otroštvo za celoten kasnejši duševno duhovni razvoj poedinca. Sicer je res, da so pri moderni mali družini pridobile na veljavi izvendružinske, javne vzgojne institucije, npr. šole. Kljub temu ne morejo v celoti nadomestiti vzgojne funkcije staršev. Družina je pedagoško v celoti pogosto učinkovitejša kot katerakoli druga vzgoja. Obenem je pomen drugih vzgoj zelo odvisen od sodelovanja staršev in domače hiše. Družinska vzgoja je potemtakem kot podlaga vsake vzgoje tudi nenadomestljiva predšola narodne vzgoje. To pomeni, da je od narodno-vzgojnega dela naših družin predvsem odvisno, kako dolgo se bomo izseljeni Slovenci v bodočih rodovih še obdržali kot taki.

To dejstvo je za družine narodno zavednih izseljencev še posebej razveseljujoče, ker imajo kljub bivanju v tujini možnost, da otroka ohranijo svoji lastni narodnosti. Prav zaradi tega pa so tudi posledice zanemarjene družinske narodne vzgoje pri izseljencih veliko bolj usodne, ker bo v tem primeru tujina njihove otroke po svoje oblikovala in narodna asimilacija bo neizbežna morda že v prvem rodu.

Družinska vzgoja pa se v bistvenih rečeh vrši funkcionalno, to se pravi, da družina najgloblje vpliva na otrokov značaj po tem, kar otrok nevede in nehote v družini vsak dan izkusi ob dobrem in slabem zgledu, ljubezni in zatajevanju itd. Pri tem zavestno, namerno vzgajanje stopi v ozadje tako glede obsega kot glede učinkovitosti, čeprav tudi njegovega pomena ne smemo podcenjevati.

Vse to seveda velja tudi za narodno vzgojo v družini. Zato ne smemo misliti, da bo otrok narodno vzgojen, če mu starši povedo, da so Slovenci, sicer se pa njih življenje v družini prav nič ne loči od tukajšnjih družin. Za učinkovito narodno vzgojo je bistveno, da znajo starši v družini ustvariti stalno slovensko narodno ozračje, da bo otrok neprenehoma vsrkaval vase slovenstvo in tako v sebi vedno bolj izrazil oblikoval svoj slovenski narodni značaj. Zlasti je važno, da se v družinah res stalno slovensko govori, slovensko bere, slovensko poje, slovensko moli. Saj je prav jezik nosilec in posredovalec velike večine narodnih kulturnih dobrin. Zato se bodo potomci najhitreje raznarodili, če bodo izgubili svoj jezik ali se mu sploh ne bodo priučili. Pa tudi slovenski običaji, verski in drugi, naj se v družinah čim bolj ohranijo.

Seveda bo poleg tega zlasti v tujini treba otroka tudi zavestno vzgajati v narodnem duhu, odkrivati mu narodne vrednote, navajati ga, da ceni in zavestno v sebi goji elemente, ki so za narodnost pomembni, zlasti jezik in pa kri:

jezik, da se ga res dobro nauči, da mu bo preko govornice in tiskane besede pot odprta do vseh narodnih kulturnih vrednot; kri pa, da jo ohrani tudi v svojih potomcih, da si zato po možnosti ustvari res slovensko družino, v njej da narodu čim več otrok in poskrbi seveda tudi za njih narodno vzgojo. S tem mora narodna vzgoja prispevati važen delež k pravi motivaciji za sprejem otroka, ki je danes v veliki krizi. Tako bo pristna narodna vzgoja v družini nujno tudi vzgoja za narodno družino. Zato pa je tudi najpomembnejše sredstvo za ohranjanje narodnosti v bodočih rodovih.

Ko pa tako poudarjamo narodno vzgojo, si je nikakor ne predstavljamo osamljene, ločene od ostale vzgoje, zlasti verske in moralne; kajti pristna vzgoja je celostna, upošteva vse bistvene dobrine človeka, ali pa ni res učinkovita vzgoja. Zato bo tudi narodna vzgoja v družini in za družino le tedaj zares učinkovita, če bo tesno naslonjena na versko in moralno vzgojo. Najprej zato, ker je del tradicionalne slovenske narodnosti tudi slovenska vernost in poštenost, pa tudi zato, ker je v luči krščanskih načel mogoče narodnost prav vrednotiti in ker so verski nagibi najmočnejši tudi za našo ljubezen do narodnosti; in končno, ker je tudi posrečena narodna vzgoja v družinah predvsem posledica posrečenih zakonov, katerih pa ni, brez upoštevanja verskih in moralnih vrednot. Polno učinkovita narodna vzgoja bo torej možna zlasti v družinah, ki niso le narodno zavedne, temveč tudi globoko verne in moralno neoporečne. Nasprotno pa verska mlačnost in pomanjkanje morale navadno tudi narodnosti ne delata nobene usluge. Zlasti zakonska nemoralna, pa naj že gre za zakonsko nezvestobo ali za razpokočo ali za grešno preprečevanje rojstev ali kar je še temu podobnega, je direkten napad na zakon in njegove dobrine in zato tudi vsaj indirekten napad na narodnost; saj je zakon zibelka narodnosti, družina pa tista čudovita delavnica, kjer se narodnost oblikuje in ohranja.

4. Doslej smo imeli v mislih narodno enotne zakone, ki se svoje narodnosti zavedajo in dolžnosti do nje izpolnjujejo. Kaj pa bomo po vsem tem rekli o narodno mešanih zakonih?

Zgolj z narodnega stališča niso zaželeni in priporočljivi. Po njih se namreč meša kri v potomcih in se tako slabi biološki element narodnosti, dokler se popolnoma ne zabriše. V njih se otroku tudi težje posreduje v vsej polnosti duševno kulturni element narodnosti, čeprav v nekaterih primerih tudi to ni nemogoče: pomislimo le na kraljevsko vladarske družine, ki so skoraj vedno narodno mešane. Še posebej pa so narodno mešani zakoni za narodnost škodljivi v narodno obmejnih krajih, kadar z njimi pride v tuje roke tudi kos narodne zemlje in se s tem krči narodni življenjski prostor.

Vendar pa tudi narodno mešan zakon more in mora biti sklenjen z narodno odgovornostjo. More biti: kajti zakon in družina sta višji dobrini kot narodnost, zato ji ne moreta biti podrejeni. Kadar se torej narodni interesi ne dajo spraviti v sklad s interesi zakona, jih je treba žrtvovati. Mora biti: ker je narodnost vendarle dobrina, je za mešani zakon treba imeti tehtne razloge, toliko bolj, kolikor večjo škodo pri tem trpi narodnost. Prav zato pa tudi zakoncí narodno mešanih zakonov ohranijo vse dolžnosti do lastne narodnosti, v kolikor so z njihovim položajem združljive. In če te dolžnosti dejansko izpolnjujejo, bo narodni deficit v njihovih zakonih verjetno manjši, kot v narodno enotnih zakonih, ki jim pa za narodnost ni mar.

Indirektno pa morejo narodno mešani zakoni celo imeti velik pomen za narodnost. S svojo eksistenco nas namreč opozarjajo, da narodnost ni nekaj absolutnega, in nam tako pomagajo do narodnosti zavzeti pravo stališče. Zakaj narodnosti ni v škodo le, če jo omalovažujemo, temveč tudi, če jo precenjujemo, če bi precenjevali lastno narodnost in podcenjevali tujo. Okušali smo grenka posledice narodne prenapetosti od nemške, madžarske in italijanske narodnosti, okušamo pa tudi blagodejne učinke narodne strpnosti v izseljenstvu. Tudi sami se moramo varovati pojavov narodne pretiranosti. Če jih ne otrebimo, bomo bolj škodovali naši narodnosti. Pomislimo le, kako nam je večkrat vse slovensko boljše že samo zato, ker je slovensko, in vse neslovensko slabše, manj vredno ali vsaj čudno samo zato, ker ni slovensko. Na tej podlagi včasih skušamo tudi otroke vzgajati v slovenski zavesti in slovenski narodnosti, ker da je boljša. Pa učinek utegne biti ravno nasproten. Otroci, ki niso tako čustveno navezani na slovenstvo kot mi, bodo zlahka ugotovili, da nimamo vedno prav. Pa tudi če bi imeli prav, nam zlepa ne bodo pritrdili. Potomci izseljencev namreč argentinsko stvarnost močneje dojemajo kot slovensko. Kar pa se močneje dojema, se kaj pogosto — čeprav ne logično — zamenja z boljším. In če naj gre pri primerjanju narodnosti za boljše, kako bi jim tedaj zamerili, ako se za slovenstvo ne bodo navdušili.

Poleg tega ne smemo pozabiti, da je v potomcih izseljencev veliko več argentinske stvarnosti, kot si mi predstavljamo. Zato vsako podcenjevanje argentinskega več ali manj žali tudi nje, vsaj podzavestno, in jih še bolj odtuja je slovenstvu. Če mi nimamo razumevanja za otroka in njegovo argentinsko stvarnost, zamanj pričakujemo, da bi on imel razumevanje za nas in našo slovensko stvarnost. Vsako pretiravanje narodnosti se prej ali slej maščuje nad narodnostjo samo.

Zakon, družina in narodna skupnost

1. Čeprav je vloga zakona in družine za ohranitev narodnosti nenadomestljiva, vendar sama zase ni zadostna.

Mala družina naših časov je precej zgubila na vzgojni pomembnosti, istočasno pa so na veljavi pridobile izvendružinske, javne vzgojne ustanove, kot so šole, zavodi, organizacije in podobno. To dejstvo je v izseljenstvu še posebej važno, ker izvendružinski vzgojni vplivi niso slovenski. Zato družinske narodne vzgoje ne dopolnjujejo, temveč ji nasprotujejo ali jo morda celo povsem paralizirajo. In ker mora naša mladina nujno obiskovati te institucije, je učinkovitost naše narodne družinske vzgoje v veliki nevarnosti. Zato jo je nujno treba dopolniti s slovenskimi izvendružinskimi vzgojnimi ustanovami.

Poleg tega ne pozabimo, da se družinska narodna vzgoja vrši predvsem funkcionalno, kar je nemogoče, če ni celotno družinsko življenje prepojeno z narodnim značajem. Zato pa mora družina sama neprestano zajemati iz čistih vrednot narodnih vrednot, ki jih nudi narodna skupnost. Družina je kot sadika, ki mora biti tesno vraščena na drevo narodne skupnosti in iz nje črpati življenjski sok, sicer bo narodnostno prej ali slej usahnila. Zato so družine v izseljenstvu vsaj v potomcih zapisane narodni smrti, če si nočejo ali ne morejo ustvariti izseljske narodne skupnosti.

Tako vidimo, da je v narodnem interesu družine same, da ni zaprta sama vase, temveč da najde pot iz družinske skupnosti navzven v meddružinsko, narodno skupnost. Zato pa tudi narodna skupnost nikoli ne sme pozabiti, da je

njen glavni cilj podpora družine, s posredovanjem narodnih vrednot, z dopolnjevanjem in nadaljevanjem družinske vzgoje.

Če torej družina hoče sama sebi dobro, mora sodelovati pri ustvarjanju in ohranjanju narodne skupnosti. To pa ne le materialno, da se po njej večja število članov narodne skupnosti, temveč tudi formalno, da se družina zavestno vključi v narodno skupnost, ohrani z njo stik, ji pomaga pri delu v njenih ustanovah, zlasti pri vzgojnih.

Pri tem delu v skupnosti kajpada mora v prvi vrsti sodelovati oče, ki je naravni most iz družine v svet. Prav zato pa je tudi on poklican, da svojim otrokom zagotovi in omogoči dohod do narodne skupnosti. On jih mora vanjo vključiti, da se v njej izpopolnijo za življenje v družini in za delo v javnosti. Pa tudi žena in mati ne sme biti izključena od dela v skupnosti, za kar se mora prej kot dekle primerno izobraziti in usposobiti. To ni le v interesu skupnosti, temveč tudi v njenem lastnem. Ker v današnji družini prevladuje tovarištvo kot odnosni stil med posameznimi člani, bi žena ogrožala svojo pozicijo v družini kot žena in kot mati, če bi se odpovedala vsaki udeležbi na družabnem življenju. Seveda mora mera izvendružinskega delovanja zlasti pri materi biti vedno v skladu z njenimi družinskimi nalogami, da njeno delo v javnosti ne bo v škodo družini. Naj bo sicer delo izven družine, pa zato nič manj delo za družino.

Pomoč pa, ki jo narodna skupnost nudi družinam izseljencev, bo toliko bolj učinkovita, kolikor več potrebnih ustanov bomo imeli, kolikor lažje bodo v posameznih krajih dostopne družinam in kolikor vestneje bodo vršile svoje poslanstvo.

Ker moramo v izseljenstvu narodnostno nekako vedno plavati proti toku, bo pri narodno kulturnem delu nujno treba doseči in vzdržati neko nadpovprečje. To bo možno le tedaj, če se bo vsaka posamezna ustanova zavedala svoje važnosti in izrabila vse možnosti, ki jih ima na razpolago. Zato bo tudi pomembnost kake ustanove toliko večja, kolikor močnejšo kulturno dejavnost bo razvijala in kolikor bolj bo zlasti mladino usposabljala za življenje v družini in za delo v skupnosti, ki brez javnih delavcev ne more obstajati. Nasprotno pa, čim se bodo naše ustanove bližale goli družabnosti, tem manj pomembne bodo. Čeprav je važno poslanstvo skupnosti v izseljenstvu tudi to, da daje mladini možnost medsebojnega spoznanja zaradi poroke, bi skupnost bila zapisana zgodnji narodni smrti, če bi samo na to omejevala svojo delavnost.

Skrb za nadpovprečje pa v nas ne sme ubiti smisla za realnost. Zato moramo brezpogojno priznati in sprejeti vso izseljensko stvarnost in zlasti upoštevati veliko razliko med izseljenci in njihovimi potomci.

Vzporedno z nadpovprečnostjo pri narodno kulturnem delu pa moramo vzdržati tudi nadpovprečje našega verskega in moralnega življenja. Že prej smo opozorili na tesno objektivno in subjektivno povezanost teh vrednot. Če se bomo glede vere in morale brezskrbno predali toku tujine, nam bodo njeni vrtinci toliko hitreje pogoltnili tudi našo narodnost.

Pri številnih ustanovah narodne skupnosti je za uspešno delo prav gotovo potrebna neka povezava, potrebno neko skupno središče, neko enotno vodstvo. Vendar narodne skupnosti spet ne smemo zamenjati z regimentom ali z modernim industrijskim obratom. Pa imamo menda kar vsi močno psihološko predispozicijo za takšno usodno zamenjavo zaradi dolgoletnega življenja v okolju, ki so mu politični totalitarizem, vojna, okupacija, revolucija in industrijska organizacija vtisnile svoj pečat. Zato moramo zavestno v sebi gojiti prepričanje, da

je izseljenska narodna skupnost življenjska in kulturna skupnost in da mora tudi njena organizacija biti temu primerna.

2. Pri delu v skupnosti bi morali sodelovati tudi narodno mešani zakoni in družine. V prvi vrsti seveda tisti člani, ki so naše narodnosti. S tem svojim delom se lahko precej oddolže za narodni deficit, ki ga pomeni njihov zakon, čeprav morda povsem nezadovoljeno. In ker narodu redno ne bodo mogli množiti potomstva, pa naj vsaj večajo krog njegovih prijateljev s tem, da kako na svojo narodno skupnost navežejo zakonskega druga s sorodstvom, zlasti pa otroke, ki so vsaj v delnem sorodstvu z nami. Če pomislimo, kako se tudi največji narodi na svetu trudijo, da si pridobe čim več prijateljev med člani drugih narodnosti, bomo izseljenci to morebitno uslugo narodno mešanih zakonov vse prej kot podeenjevali.

Zato pa mora tudi narodna skupnost do takih zakonov zavzeti pravo stališče, kot smo ga zgoraj natančno opisali. Ne sme jih v napačni gorečnosti vse vprek zamenjavati z narodno neodgovornimi zakoni, ne se jih sramovati, ne jih podcenjevati. S tem prav gotovo ne bo za bodoče preprečila sklepanje takih zakonov, temveč bo že sklenjene od sebe odbijala in z njimi vred tudi njihove sorodnike, čeprav so naše narodnosti. Skupnost bi morala kako sodelovati tudi pri sklepanju takih zakonov, pomagati jim pri reševanju morebitnih težav zaradi mešane narodnosti, nikakor pa ne sme teh težav večati, sodelovati bi morala zlasti pri narodni vzgoji otrok, na široko odpreti vrata vsem, ki se ji kot iskreni prijatelji hočejo približati, čeprav so tuje narodnosti. Argentinski učbeniki slovenskega jezika in vsaj kaka letna prireditev, ki bi bila dostopna tudi neslovensko govorečim, bo vedno bolj potrebna ne le zaradi mešanih zakonov, temveč tudi zaradi potomcev narodno enotnih zakonov. Pomislimo le na otroke starih naseljencev.

3. Izseljenci smo kakor kos zemlje, ki se je ločil od narodne celine in plava v morju druge narodnosti. Zato moramo v skrbi za svojo narodnost najti pravičen odnos do narodne skupnosti v domovini kakor tudi do naroda, kjer smo se naselili. Potemtakem bi za zaključek logično morali obravnavati tudi te probleme. Ker pa je temu bil posvečen lanski socialni dan, naj podam samo nekaj pripomb v dopolnilo.

Na lanskem socialnem dnevu se je povedalo veliko lepega in koristnega, a se ni dovolj upoštevala bistvena razlika med izseljenci in njihovimi potomci in se ni našlo še popolno ravnovesje glede odnosov do slovenskega naroda in do naroda, med katerim živimo. Zato imam vtis, da resolucije lanskega socialnega dne že sedaj nimajo prave aktualnosti in jo bodo leto za letom imele toliko manj, kolikor bolj bodo v naši skupnosti stopali v ospredje potomci izseljencev.

Položaj izseljencev in njihovih potomcev bi lahko primerjali otroku v družini, ki ni produkt le očeta ali samo matere, temveč obeh hkrati. Čeprav je razmerje med materjo in otrokom bolj neposredno in pristržno, razmerje med otrokom in očetom pa bolj duhovno, mora vendarle pristna otrokova ljubezen nujno objeti tako očeta kot mater. Če bi otrok zaradi matere hotel iz svoje ljubezni izključiti očeta, bi tudi njegova ljubezen do matere bila izpačena. Prav tako, če bi zaradi očeta hotel pozabiti na mater, bi trpela njegova ljubezen do očeta.

Izseljenci smo v prvi vrsti produkt slovenskega naroda in slovenske domovine, ki nam je kakor mati, na katero nas vežejo najtrdnješe in najpristržnejše vezi. Zato bi bilo nesmiselno, če bi npr. v imenu dežele, v katero smo se naselili, kdo od nas zahteval, da pozabimo na domovino in zatajimo narodnost, ki jo v sebi

nosimo. Hkrati bi to bilo silno škodljivo. Najprej za nas same, ker bi s tem samim sebi delali nasilje, sami sebe notranje razdvajali, kar bi po logični resonanci ogrožalo naš pravičen odnos do drugih dobrin, zlasti do vere in npravnosti. Škodljivo pa bi bilo tudi za deželó, ki nas je sprejela. Saj prav s tem, da gojimo svojo narodnost, da krepimo svojo slovensko kulturo, prispevamo svoj delež h kulturi človeštva in tako bogatimo tudi narod, med katerim živimo. Poleg tega, če bi zatajili svojo domovino in svojo narodnost, bi tudi novo deželó ljubili kot odpadniki, in to ne bi bila urejena ljubezen.

Prav tako pa bi bilo zgrešeno, če bi kdo od izseljencev zahteval, da jim mora njihova narodnost in njihova domovina biti edina ljubezen, ko pa smo v veliki meri tudi produkt dežele, v kateri smo se nastanili. Ne pozabimo, da v Argentino npr. nismo prišli kot turisti, s polnimi žepi denarja, tudi ne kot diplomatski zastopniki svoje domovine, ki bi nas kot take vzdrževala in v katero bi se lahko vsak čas vrnili. Prišli smo kot politični begunci s trebuhom za kruhom in konec nas bi bilo, če bi nas nobena od dežel, ki niso naša domovina, ne hotela sprejeti. Ker pa nam je Argentina odprla svoja vrata, smo se rešili ne le kot poedinci, temveč tudi kot skupnost. Veliko tega, kar bi nam v rednih razmerah dajala domovina, nam že skoro 20 let dejansko daje Argentina. Zato za nas ni več tujina, temveč jo po vsej pravici lahko imenujemo drugo domovino ali adoptivno ali kratko ameriško domovino. Svoje razmerje do nje bi lahko primerjali razmerju otroka do očeta, ki ni tako neposredno in prisrčno kot pri materi, temveč bolj posredno in duhovno, pa vendar iskreno in pristno. Če bi tega ne hoteli priznati, bi grešili vsaj proti hvaležnosti, kar bi brez dvoma bilo slabo priporočilo tudi za naš odnos do rojstne domovine in do slovenskega naroda.

Če pa gre za potomce izseljencev, ki so jim bili rojeni in vzgojeni v novi deželi, je zadeva drugačna. Njihova osebna domovina je npr. Argentina: v njej so rojeni, v njej rastejo, v njej bodo živeli in umrli; z njo so v neprestanem direktnem stiku, na njo jih vežejo vedno prisrčnejši odnosi; skratka, njim je Argentina vedno bolj to, kar je otroku mati. S Slovenijo pa so ti potomci samo indirektno povezani, preko staršev. Zanje je Slovenija le domovina njihove narodnosti, vsaj po biološki strani. Brez dvoma so tudi z njo zaradi tega v nekem posebnem odnosu, ki bi ga lažje primerjali odnosu do očeta. Vendar bi bilo nesmiselno, če bi jim skušali dopovedati, da je bolj važna zemlja, ki je nikoli niso videli in je v večini primerov tudi nikoli ne bodo, kot pa zemlja, v kateri so rojeni in bodo v njej do smrti živeli. Nekateri tako ravnanje priporočajo z namenom, da bi otroke obvarovali ne vem kakšne duševne škode in motenj. Saj bi jim ravno to povzročilo največ škode in motenj, če bi jih prepričali, da so dejansko brezdominci, kot smo mi sami. Ne pozabimo, da je pri potomcih izseljencev narava sama poskrbela za vraščanje v njihovo okolje z narodnostnega in domovinskega stališča. Zato nanje ne smemo prelagati težav, ki jih osebno mi sami kot izseljenci nujno okušamo. Ena osnovnih vzgojnih napak je, da vzgojitelj istoveti gojenca s samim seboj, namesto da bi se vanj vživel, upošteval njegovo individualno osebnost in ga njej primerno izpopolnjeval. Tudi pri narodnostni in domovinski vzgoji se moramo zavedati, da potomci izseljencev niso na istem položaju kot njihovi starši izseljenci.

Zaključujem s prošnjo k božji Previdnosti, ki vodi usodo poedincev in narodov, da še naprej čuje tudi nad našim narodom, tako na njegovi lastni zemlji kot v izseljenstvu po vsem širnem svetu.

Dušnopastirski problemi med našo mladino

Jože Rant, Argentina

Po svoji službi nisem slovenski dušni pastir ne postavljen za slovensko mladino v Argentini. Vendar bi prav o tem rad napisal nekaj misli. Nekaj zato, ker imam dosti opravka s tukajšnjo, argentinsko mladino; nekaj zato, ker pridem sem pa tja v stik tudi z našo; pa tudi zato, ker o tem razmišljam kot slovenski duhovnik v tujini (o čemer priča že disertacija „Pastoralni pogledi na poskus religijske sociologije slovenske emigracije v Argentini“).

Kljub temu, da bodo te vrste v marsičem izraz osebnega mnenja, sem prepričan, da utegnejo komu koristiti.

Stanje

Trenutno je v teku anketa o delu med našo mladino. Tudi mladino sprašujejo, kar je prav. Važno je, da bodo potem njihova mnenja in želje po možnosti upoštevane.

Kakšno je dejansko stanje med mladino, izraženo v številkah?

a) **Številčno stanje** je bilo po različnih ugotovitvah, ki so bile nekatere objavljene v raznih publikacijah, v letu 1959-60 tole (Veliki Buenos Aires):

Fantov (od 12. leta dalje)	746	(15,7% vse skupnosti)
Deklet „	472	9,9% vse skupnosti)

Leta 1959 je bilo nad 700 otrok v slovenskih tečajih, ker je letni naravni prirastek v prvih letih naselitve v Argentini bil izredno visok (okrog 3%! V 12 letih se je rodilo nad 1440 otrok.). Danes je torej število mladine neprimerno višje, vsaj kar zadeva dekleta; število fantov se je relativno zmanjšalo (čeprav jih je spočetka bilo mnogo več, (ker je bilo več deklet v tečajih in ker težko štejemo med mladino (oz. fante) že precej ostarele samce, ki jih še 1960 ni bilo malo.

Če računamo za vsako leto nekaj čez sto otrok več, ki so prečkali 12. leto, dobimo nekako 750 deklet in malo večje število fantov (seveda zelo zaožroženo).

b) **Versko življenje.** Anketa 1959 nam je dala vsaj približno ocenitev verskega stanja naše mladine v Velikem Buenos Airesu. Glavni podatki so tile:

	Skupno	Znanih	Neznanih	Neocenjenih	Praktičnih	Mlačnih	Izgubljenih
Fantje	746	481	265 (25,6%)	449 (60,1%)	?	?	60 (6,8%)
Dekleta	472	268	165 (35,1%)	39 (8,2%)	237 (50,2%)	30 (6,3%)	1 (0,3%)

Seveda je tako ocenjevanje malo zanesljivo, na kar kaže že to, da so fante ocenili samo „izgubljene“ (kdo je to in kdo je popolnoma?), pa so jih ven-

* Avtor načena aktualna pastoralna vprašanja, ki v njih na več mestih podaja svoja osebna gledanja in ocenjevanja, kot sam ponovno poudarja. Pričakujemo še drugih glasov o tem, ki bi morali načete probleme dopolnjevati in še z drugih strani pojasnjevati. — Ur.

dar našli precej, medtem ko so dekleta za popolnoma negativno označili le eno, kar se pa spet zdi preveč blagohotno.

Med „nepoznanimi“ moramo iskati pretežno večino versko oddaljenih. To ne zaradi „pravila“: Kdor narod zataji, tudi vero izgubi. Pravilo ne drži vedno, o čemer so govorili tudi že pri drugih narodih, med nami v Severni Ameriki (p. Ambrožič, v Koledarju Svob. Slovenije), in mislim, da sem dokazal v svoji disertaciji, čeprav je res, da je v skupnosti verska praksa v prvem rodu bolj zavarovana. Da je večina versko oddaljenih med nepoznanimi (s čimer še ni rečeno, da je večina neznanih versko oddaljena!), dokazuje primerjava s stanjem pri drugih stanovih (možje, žene), posebno pa s posameznimi okoliši Velikega Buenos Airesa. Tako so npr. okrožja, kjer so ocenili vse (recimo rajši: skoraj vse) fante: v teh okrožjih je odstotek izgubljenih neprimerno višji in je že leta 1959 v nekaterih območjih presegal 25% vseh fantov!

V celotni slovenski skupnosti v Velikem Buenos Airesu je bilo versko stanje l. 1960 takole:

Intenzivno versko življenje (nedeljska maša, mesečna spoved in obhajilo)	30%
Redna oz. celo neredna nedeljska maša in redna letna spoved	50%
Oddaljeni (krst, poroka, birma — z izjemami, ki rastejo v istem vrstnem redu; necerkveno „poročenih“ je 5%)	20%

Prepričan sem, da je danes odstotek verske prakse med mladino nižji, kot pa velja na splošno za slovensko skupnost. Kdo bi si upal trditi, da se 30% slovenskih fantov in deklet nad 12. letom enkrat na mesec spove in gre k obhajilu?

Gotovo je morala slovenska šola med mladino pustiti neke vplive; res so otroci, ki danes sestavljajo mladostnike, fante in dekleta, izšli iz pretežno zaveštno katoliških družin (a ne vedno v katoliški družinski duhovnosti oblikovanih); res je velika večina te mladine vsaj nekaj časa obiskovala tukajšnje katoliške zavode. Kljub vsemu moramo trditi, da so se v marsičem prilicili okolju, tudi v verski praksi precej, če ne popolnoma.

c) Verska praksa v argentinskem okolju je po odstotku sorazmerno nizka: glede nedeljske maše največ 8—9 v nekaterih mestnih župnijah, sicer le 3 ali 4 odstotki. Res je večina teh, ki obiskujejo nedeljsko mašo mladina (24—28%), a pretežno iz katoliških zavodov in sicer ljudskošolcev, ker je sorazmerno malo srednješolk in srednješolcev. Med odraslimi je razmerje 3 ženske na enega moškega (kar pomeni skoro stoddosten napredek od leta 1934!), med moškimi pa 1 odrasli na 2 fanta (šoloobvezna). Vse to seveda samo glede na nedeljsko mašo. (Podatki iz štetja v moronski škofiji 12. 7. 1958.)

Še mnogo nižji je odstotek tistih, ki redno mesečno prejemajo zakramente; na splošno nikdar ne presega 10 vseh praktičnih katoličanov, to je, 0,5—1% vsega prebivalstva. Pretežno večino imajo dekleta, ki morda dosega 30—40%, kadar jim redno dajejo priložnost za zakramentalno življenje, medtem ko fantje kljub priložnosti redno ostajajo pri 10% ali še manj. Fantje sami skoro nikdar ne iščejo priložnosti, kar je pri dekletih manj redko. Težko da bi 1% od vseh fantov v okolju redno zahajal k zakramentom.

Versko moralni položaj med fanti je nekoliko pojasnila — oz. dejansko postavila v temnejšo luč! — pred kratkim izvedena anketa med rekruti, ki je porazna: čeprav je velika večina krščenih (nad 90%) in je šla k prvemu obhajilu (nad 80%, o čemer pa bi si drznil dvomiti), jih 85% živi brez vsakega zanimanja za višje vrednote, na živalsko-nagonski ravni. Ze l. 1955 je dr. Luis Balña, bivši predsednik Federacije konzorcijev katoliških zdravnikov v Argentini, zapisal, da po njegovih podatkih težko da bi 1% fantov živel čisto.

Problem prilagoditve

Na počaščenju prelata Novaka na Slovenski pristavi sem začuden poslušal besede navzočih, ki kažejo, kako se je med nami spremenilo gledanje v vprašanje prilagoditve. Ne smem reči, da bi me ta razvoj ravno veselil, čeprav me je potrdil v pravilnosti gledanja in presojanja.

Je neka dialektika tudi v gledanju skupnosti (ne le posameznikov v njej) na svoje naloge, dolžnosti, odnos do domovine in Argentine. Pisati danes o narodnosti kot da bi šlo za čase Tomaža Akvinca, bi bil hud anahronizem. Mislim, da je bilo naše pisanje o tem prva leta naše emigracije še precej pod vplivom 19. stoletja in njegovega, tudi takoimenovanega „katoliškega“ gledanja na narodnost; vsaj kar zadeva našo konkretno skupnost v trenutnem položaju oz. dinamiki njenega notranjega razvoja (razkroja?), pa je bilo sploh nekam presterotipno, neživljenjsko. Mislim, da je treba na ves problem danes gledati bolj eksistencialno. Na to kaže anketa v Koledarju Svob. Slovenije 1964; ni, vsaj vse tako kaže, kljub nekaterim skupnim točkam, popolne jasnosti in še manj skladnosti: zato je tudi stanje drugačno v eni ali drugi državi, v eni ali drugi duševnosti. Zato ne bo splošnih rešitev, ne za posameznika ne za skupnosti, kar sem v drugi obliki izrazil v omenjeni anketi. Naloge obstoja ali priličenja bo treba reševati sproti pod vidikom „novega“, bolj katoliškega gledanja na narodnost, in pa pod vidikom uresničevanja „pristne biti“, ki kljub tesnobi — naravni posledici človekove narave — vendar teži in uresničuje notranjo enotnost, ne razbitost; ki sicer stalno „odhaja in se vrača“, to je, se spreminja v nadaljnjem usovrševanju, pa vendar je zmerom ista, zmerom sebi zvesta. (Nekatere rešitve daje ali vsaj nakazuje I. Lepp v *Existencia Auténtica*, *Comunicación de las Existencias*, *Filosofía Cristiana de la Existencia*, *Nueva Moral*; vse knjige v založbi Lohlé. Res pa ima nekaj nesprejemljivih sodb in je le preveč poljuden.)

Vedno bodo glede prilagoditve ostajala odprta vprašanja kakor: Ali naj pustimo razvoju iti svojo pot (kar po mojem ni človeka vredno), ali pa naj na razvoj vplivamo? Če naj vplivamo, kako: ali naj zaviramo ali gojimo prilaganje? Če ga naj gojimo: v čem naj bo to in kako?

Zanimivo je, da je nekatere smernice dal že Katoliški shod l. 1952, od katerega danes ostaja komaj še spomin. Slovenski duhovniki so sklenili (točka 6 Resolucij), da naj se vse dušnopastirsko delo med slovenskimi naseljenci vrši še naprej po enotnem načrtu in pod enotnim vodstvom „dokler bo to možno“. (Tukaj že nastane vprašanje: ali so tu rojeni — današnja mladina! — še naseljenci? Domačini se sprašujejo: s kakšno pravico jih vzgajajo v slovenskem duhu? S tem niso proti učenju slovenščine in poznanju slovenske kulture, ampak proti načrtnemu vzgajanju v slovenskem kulturnem območju in s tem v njegovem narodnostnem duhu in zavesti. Ali imamo do tega pravico, ali ni morda celo

dolžnost tistih staršev, ki se (še?) zavedajo, da so emigrantje?) Dalje pravijo duhovniki (točka 11), da naj verouk uče slovenski duhovniki v slovenščini, a „najosnovnejših molitev in obrazcev za prejemanje zakramentov naj se uče otroci v slovenskem in deželnem jeziku“. „Tudi odrasli verniki..., da se bodo mogli udeleževati verskega življenja v svojem kraju“.

Seveda sklepi večkrat ostanejo neizpolnjeni. Ne vem, ali smo kaj storili, da bi tudi odraslim nudili priložnost za priučitev kasteljanskega načina spovedovanja. Pri katehezi otrok glede tega med nami ni soglasja. Statistika za 1960 glede Velikega Buenos Airesa prča naslednje:

Dečkov Deklic Skupaj

Pripravljenih v slovenskem tečaju na prvo obhajilo	32%	68%	100%
Se spoveduje redno kasteljansko	—	—	—
Se spoveduje včasih kasteljansko	8%	12%	20%
Zna osnovne kasteljanske molitve	8%	22%	30%

A otroci, ki znajo kasteljanske molitve in se vsaj kdaj kasteljansko spovedujejo, so gojenci argentinskih zavodov; in še ti ne znajo vsi molitev niti se ne spovedujejo v kasteljansčini.

Ob tem ostajajo odprta važna vprašanja, na katera moramo dobiti pravi odgovor in ga pri našem delu upoštevati: Ali bo naša mladina, ki je šla skozi slovenske tečaje, ostala zvesta slovenski verski praksi? Seveda, če se je nanjo sploh navadila! Zakaj ne smemo pozabiti, da tečaj zapuščajo z 12. letom in jih le malo nadaljuje srednješolskega, da jih je le malo organiziranih... Če ji to ne bo mogoče; ali bo toliko trdna v verskem življenju, da bo sama prešla na kasteljansko versko prakso, prav tako kakor bi to moral storiti vsak odrasli katoličan v podobnih okoliščinah? Pri tem ne smemo pozabiti, da človek pride do osebnega verovanja v dobi utrditve osebnosti, ki je zadnja izmed treh velikih obdobj mladostne dobe; da je, kot pravijo, Kristusa treba najti med 16. in 25. letom.

Da bo tako, je naša dolžnost glede mladine, ki jo še zajema vpliv slovenskega dušnega pastirstva, da vse storimo, da se privadi rednemu zakramentalnemu življenju.

Preden nadaljujem, samo zastavim še drugo vprašanje, če kaj moremo storiti za mladino, ki ni šla skozi slovenske tečaje, oz. če se je oddaljila od slovenske verske prakse, pa se ni privadila kasteljanski?

Nekaj ugotovitev

Pij XII. je dejal, da mladina ne more imeti niti upanja na življenje v milosti, če ne gre vsaj enkrat na mesec k zakramentom. Mislím, da je še to stališče močno optimistična, vsaj kar zadeva okolje tukaj in danes.

Koliko slovenskih fantov in deklet med nami se spoveduje enkrat na mesec? Saj na splošno tudi priložnosti nimajo za to — če je posebej ne iščejo. Res je splošna priložnost pri nedeljskih svetih mašah — slovenske so vse ob precej neprikladnih urah, prezgodaj za mladino — in mesečno na svetih urah; a ob teh zadnjih večina ne more priti, zaradi ure in zaposlenosti (delo, šola itd.).

Vprašajmo se vsi tisti, ki imamo kakšen zakramentalni stik s slovensko mladino, koliko fantov in deklet spovemo povprečno na mesec. Ali jih je kaj več

kakor peščica, tako da bi jih vsi skupaj nabrali za tistih omenjenih 30%, ki je bilo splošno povprečje še leta 1960? Prepričan sem, da je še pri dekletih odstotek nižji (v celoti torej manj kakor 250). Glede fantov samih, bolje da ne govorimo; glede mesečnega obhajila fantov, če upoštevamo predvsem slovenske maše in svete ure, težko da bi kaj dosti presegalo celotno število 10% vseh slovenskih fantov v Velikem Buenos Airesu, to je 75—80 približno.

Ali morda iščejo argentinskih spovednikov? To ni dokazano niti dokazljivo razen za prav majhno število. Po tem, da se v mladosti niso naučili se spovedovati v kasteljansčini, pa smemo soditi, da bodo taki primeri silno redki.

Osebnost je moje mnenje tole: Velika večina slovenske mladine od 12. leta dalje, vsaj kar zadeva fante, je trenutno izenačila svojo versko prakso s prakso argentinskega okolja, kar zadeva zakramentalno življenje, čeprav mogoče presega okolje v obiskovanju nedeljske maše. Po svojem opazovanju in osebnih sodbah drugih pa bi si človek drznil soditi, da so v nekaterih zadevah zlasti naši fantje pod odstotkom argentinskega okolja; tako npr. glede obiskovanja nekatere vrste klubov, zahajanja na ples, v določene kine itd.

Te trditve se zde drzne. Samo resen študij celotnega stanja bi jih mogel potrditi ali zavreči. Zapišem jih, ker me k temu nagibajo ocene resnih opazovalcev.

Ne recimo, da so se v takem primeru naši fantje in dekleta poargentinili, „pokrižili“. Počlovečili so se, oz. še bolj ponižali. Pokazali so vso tisto slovensko naturnost in celo naturalizem, katerima je (vsaj praktična) nevera in civilizacija brez duše, v kateri so se utopili, odvzela pridih romantičnosti, ki ga je nekoč nadnaravna vera znala spreminjati v trdno, čeprav nekam trdo krščanstvo. Romani celo v grehu ostajajo idealisti, v življenjskem materializmu duševno prožni in vsaj čustveno odprti za višja doživetja, tudi verska in nadnaravna; zlasti nadnaravna, ker jih njihova čutnost zlahka vodi do ponižnosti, sprejetja svoje osebne revščine. Slovenec je v neveri bolj vase zaprt in v svoj naravni, samozadovoljni svet; v življenjskem materializmu je bolj grobo, bolj surovo materialist. Vprašanje je, če bo tu vzgojena mladina ohranila tisto slovensko hrepenenje, ki se more spremeniti in dvigniti v nadnaravno upanje; vprašanje je, če se bo vanjo prelila argentinska otožnost in koprnenje po nedoseženim, ki tudi zna biti vir rešenja... ali pa bo ostala vsaj prehodna mladina hybris, naslednji rod pa zakopan v človeške upe?

Kaj storiti?

Pač hočemo vsi spoznati resnico, ji pogledati v obraz: videti, soditi, delati! Nismo kot mladostnik, ki skuša živeti za steno dima, katerega je spletna njegova domišljija, obenem pa se ihtavo zaletava v tisto, kar se mu na drugih zdi zanič.

Da je še zmerom čas in moremo dokaj doseči, je jasno. Seveda pa je tudi gotovo, da uspeh še daleč ne bo popoln. Ni namreč mogoče zvrčati krivde na naše dušno pastirstvo. Tudi ne smemo misliti, da je vse samo krivda mladine ali da bi šlo za kakšne druge psihološke ovire vere in življenja po veri. Niti ne smemo kriviti družbeno gospodarske sestave in njihovo skoro fatalno vplivnost... (Prim. Desqueyrat S. I., *La Crisis Religiosa de los Tiempos Nuevos*, Desclee de Brouwer 1959.)

So to pač redni problemi in težave dušnopastirskega poslanstva.

Nekateri namigi:

Prvič. Važno je pravo pojmovanje našega bivanja v tej deželi in o načinu prilagajanja, vraščanja. Glede tega smo že napredovali — zavestno ali ne —, čeprav po mojem mnenju še manjka.

Drugič. Škodljivo bi bilo janzenistično gledanje na zakramente. Sacramenta propter homines. Da je le malo dobre volje — s tem, da pride k spovedi jo že pokaže (prim. Hagmaier-Gleason, *Orientaciones Actuales de Sicología Pastoral*, Sal Terrae 1961) — vrnimo mu milost, ki bo v njem kakor seme, iz katerega bo zraslo drevo, če iz prvega ne, pa iz drugega ali stotega: mi samo sejmo, Bog bo rast dajal. Če ne ravnamo tako, potem kratkomalo ne verujemo v cerkveni nauk in božjo Besedo: v cerkveni nauk, da nihče ne more ostati dolgo brez greha, če ne živi v milosti in ne prejema novih milosti; v božjo besedo, da smo le v Kristusu prejeli svobodo božjih otrok, svobodo od greha.

Tretjič. Dajmo čim več priložnosti za spoved. To velja že za otroke, kaj šele za fantje in dekleta. Naj pride do trajnega stika med spovednikom in spovedancem, do neke vrste duhovnega vodstva.

Ko govorim o priložnosti, mislim na več stvari. Najprej bi morali verniki, pa tudi in predvsem mladina, vedeti, da imajo celo večkrat na teden takšno priložnost, da jih nekje v neki spovednici nekdo čaka, jim je res „na razpolago“ ob določenih dneh in urah. Mesečna priložnost je preredka: ljudje se sicer nanjo hitro navadijo, potem pa tudi odvadijo; zlasti velja to za šolsko mladino, v kateri postavljamo temelje za kasnejšo zavestno prakso, za katero je mesec vse bolj dolga življenjska doba kot za odraslega človeka.

Tudi tedenska nedeljska spoved ima mnogo nasprotnikov: prehitra je, preplitva, preveč masovna; in tudi če ne bi bila, danes je teženje za tem, da se istočasno „deli“ na istem kraju le en zakrament in se med mašo ne dele drugi zakramenti, kar je razumljivo, če pravilno občestveno pojmuje bogo-služje. S tem v zvezi: Kdaj bomo prenehali z zakotnimi krsti med nedeljsko mašo, ki ponižujejo zakrament krsta in Evharistije?)

Četrtrič. Uporabimo spovednico za pouk in pravo vzgojo nagibov. In ne nazadnje za pouk v krščanskem pogledu na svet, v občestveni duhovnosti (tudi v zakramentih). Naše družine še trpe za puritanizmom, maniheizmom, sociološko religioznostjo itd. (S kakšnim veseljem sem bral 1. točko članka dr. Zdešarja v zadnji številki *Omnes Unum!*) Iz družin se preliha na otroke. Spet je osebno mnenje, a mislim da poznavalec ne bo tajil: med nami bržkone nimamo sorazmerno toliko solidno zgrajenih družin, kakor jih je sorazmerno med argentinskimi praktičnimi katoličani, zlasti po delu *Movimento Familiar Cristiano*. Ko pravim solidno, ne mislim na trdnost zakonskih vezi (ki po mojem med nami še drže iz večkrat manj popolnih razlogov kakor med domačini), ampak na družine, ki so izoblikovane in žive v zakonski in krščanski družinski duhovnosti.

Skušajmo v spovednici vršiti res vzgojno delo — ne le „odvezovanja“ — delo, ki bi moglo voditi do izgrajenih krščanskih osebnosti in ne hlapcev, duševnih slabičev, ki bi vpraševali za svet, če naj poroče Meto ali štefo, če... (Opozorim na članke Leclercqa v *Criterio* lansko leto, o duhovnem vodstvu.)

Petič. Današnji človek je v stiski (Trstenjak!), vsakdo more kdaj v življenju vsaj v kakšni zadevi priti v škripec. Če je stiska v zvezi z vero (pa tudi če ne,

a v takem primeru bo duhovnik poslal k zadevnemu zdravniku), ljudje morajo zvedeti, da jim je tudi v tem duhovnik na uslugo. Slovenskemu duhovniku se redko zgodi, da bi ga kakšen fant ali dekle prosilo za razgovor izven spovednice. Nekaj zaradi nepoznanja, nekaj zaradi slovenske napačne sramežljivosti (napuha?). In vendar je tak razgovor danes silno moderno in nenadomestljivo sredstvo! V Združenih državah imajo sploh posebej za to določene duhovnike in pripravljene sprejemnice za take razgovore z ljudmi v stiski; v Argentini se temu že dolgo posvečajo jezuiti, pa tudi svetni duhovniki, ki že tudi vadijo druge (Artime).

Povejmo naši mladini, da je tak razgovor mogoč, da morda niti ne bo vodil v spoved, a more biti velikega pomena za rešitev vsaj katerega izmed problemov, ki jih živi ta ali oni stalno ali začasno.

Šestič. Zavedajmo se, da nismo doma, da pa tudi doma z nekdanjimi metodami ne bi mnogo opravili. Zato iščimo in tudi tvegajmo nove metode, ki jih terjajo nove razmere in novi časi.

Tistim, ki so v naših tečajih, predvsem srednješolskem, in tistim, ki jih zapuščajo, dajmo nekaj neposredno aktualnega.

Naše mladinske organizacije bi verjetno poživili npr. s kinematografskimi krožki, z vzgojnimi razgovori, morda ob sketchih. Slovenski domovi bi mogli postati bolj prosvetna središča, npr. s knjižnicami, v katerih bo na razpolago slovenska, pa tudi tuja knjiga, slovenske revije (mnogi jih doma ne bero, tam bi jih!), pa tudi tuje; lahko bi slovenski domovi ustanovili „duševne posvetovalnice“ in bi vsaj nekateri imeli svoje psihotehnične kabinete oz. vzpostavljali stik z drugimi središči, saj mislim da nam zadevno ne bi manjkalo več pripravljenega osebja (absolventje in študentje fakultet psihopedagoških ved). Predvsem srednjo šolo in organizacije bi mogli izrabiti za tesen osebni stik z duhovnikom. Slovenski listi naj bi bili lahka, odprta pot mladini do nas, ne toliko nas do mladine.

Ne bi se smeli obotavljati, da mladini pokažemo pot v tukajšnje katoliške kroge, kadar bi ji to koristilo, ker ji mi morda ne zadoščamo; so organizacije in gibanja, sestanki na župniji ali drugod, ki bi jih zanimali (priprava na zakon itd.).

Mladina je idealna in požrtvovalna, kadar ji človek zna pokazati ideale pa pot do njih. Hoče delati tako, „da je kaj videti“. Zakaj bi slovenskim fantom oz. dekletom ne približali nekaterih tukajšnjih silno privlačnih ustanov, ki jih mi nimamo; take so F. A. C. in Emaus, M. A. S (obiskovalci revnih področij, ki jih pa „prenavljajo“ z vsemi ugotovitvami moderne tehnike); bolniške prostovoljke, ki imajo namen, da počlovečijo bolnišnice; kdor je pripravljen na nekaj več junaštva, gre lahko v počitnicah na podeželske misijone...

Ne nazadnje: marsikoga zanima nadaljnja filozofska in verska izobrazba, a morda nima zadostnega naslova (spričeval), časa, denarja; danes je za takšne tu odprto veliko možnosti po raznih tečajih, seminarjih, celo na Višjem inštitutu za versko izobrazbo.

Sedmič. Našo mladino je treba pravilno usmeriti tudi v nujno integracijo z okoljem, kar zadeva strokovne organizacije: kateri sindikat izmed večih bo izbral... (koliko slovenskih fantov ali deklet je v A. S. A.); katero skupino bo volil na univerzi; da naj bo član konzorcija katoliških odvetnikov, zdravnikov itd.

Osmič. S tem smo seveda že prešli iz enega okolja v drugo: iz nekam tesnega, ki je slovenska skupnost, v tukajšno naravno okolje in njegovo življenje. Če je že potrebno počasno vraščanje v drugo okolje, potem je posebno važno, da bo vzpostavljena prava zveza z novim okoljem na versko-moralnem področju, da bo tako našemu rodu v novih razmerah, zavarovano najvišje: versko-moralno življenje. Mislim, da je takšno vraščanje za našo mladino življenjskega pomena. Mladina ne bo zato nujno manj slovensko zavedna, bo pa — v celoti gledano — gotovo bolj katoliška, ko se ne bo versko izgubljala, ampak se na verskem področju odpirala tukajšnjemu okolju.

Nikjer, tudi ne v izseljenstvu, še odrasli ne more večno živeti sam vase zaprt. Ne moremo živeti v ghetu in tudi mladina nam uhaja iz zlate kletke. Razumljivo je, da uhaja, a tragika bi bila, ko bi odhajala nepripravljena.

Že pred leti je dr. Brumen v Vrednotah pisal o kulturnem vraščanju v tuje okolje in je govoril o dinamičnosti medsebojnega oplajanja. Danes je še bolj izdelana in dokazana Bergsonova teorija o zaprti in odprti družbi, še bolj razvit nauk o tem, da že v naravnem redu mora človek ven iz sebe do bližnjega, eno občestvo (če naj bo občestvo, ni nikoli zaprta družba) do drugega. Tudi mi ne moremo ostati vase zaprti ghetto. To bi bila zgodovinska napaka, ki bi jo danes plačevala naša mladina, pozneje pa vsa naša emigracija z izginotjem, ker se ne bi več pomlajala.

Tudi katoliško okolje — ki je manjšina — ne sme biti vase zaprto. O tem nam govori nauk in ravnanje zadnjih papežev, tudi zadnja okrožnica Pavla VI. „Svojo Cerkev“. Papež se s svetom razgovarja. Svest si je, da s tem nadaljuje božje delo: tudi Bog je nekoč začel razgovor s svetom, ko je bil ta še gréšen; svet je še gréšen, razgovor pa vendarle še traja, saj je njegov namen prav ta, da pridobi svet za svojo Ljubezen.

Ličinka se zabubi zato, da bi se nekoč iz nje razvil metulj, ne pa da se odreže od sveta, od okolja, in živi svoje življenje. Cerkev danes — in vedno, sicer bi ne bila Cerkev Učlovečenja — hoče biti prisotna svetu in mu služiti. Ve, da je Sveti Duh že prišel in odprl zapahe dvorane zadnje večerje in zapahe boječih apostolskih src ter jih spremenil v goreče oznanjevalce Kristusa.

Tudi naša mladina, če ji bomo vcepljali takšno miselnost, bo bolj verna, naravno neoporečna — in kdo ve, če ne tudi bolj slovenska.

PAPEŽ O POJAVIH NEEDINOSTI V CERKVI

Ob priložnosti skupne avdiënce konec marca to leto je papež Pavel VI. opozoril na nekatere neugodne pojave v katoliških vrstah in ob tem potožil: „Kaj naj rečemo o tistih, ki nimajo Cerkvi danes nuditi nič drugega kot zagrenjeno in razdiralno sistematično kritiko? Da bi se zdeli moderni, vidijo v tuji hiši vse lepo, vredno posnemanja in podpore, v lastnem domu pa jim je nasprotno vse neznošno, negotovo in zastarelo.“

VSEPRAVOSLAVNI TEOLOŠKI KONGRESI

Od 2. do 9. junija 1964 se je vršila v Bukarešti konferenca zastopnikov pravoslavnih visokih šol. Konferenca je imela namen pripraviti vsepravoslavni kongres, ki naj bi se vršil v Bukarešti. Prvi vsepravoslavni kongres teologov se je vršil 1936 v Atenah, drugega so nameravali sklicati v Bukarešto, pa so ga zaradi vojne morali odgoditi.

Romunska Cerkev s svojim zelo iniciativnim, dalekovidnim, pastoralno in administrativno izredno aktivnim poglavarjem, patriarhom Justinijanom, ima glavno zaslugo, da se je znova poživilo prizadevanje za drugi vsepravoslavni teološki kongres. Romunska pravoslavna Cerkev se opira na teološko znanstveno tradicijo, katera ji je že pred drugo svetovno vojno zagotovila odlično mesto v vseh prizadevanjih pravoslavja. To tradicijo tudi sedaj uspešno nadaljuje. Poleg semenišč razpolaga z dvema teološkima visokima šolama v Bukarešti in Sibinu, na katerih je bilo preteklo leto vpisanih 452 slušateljev.

Razlog, da je mogla romunska Cerkev postati nositeljica važnih vsepravoslavnih prizadevanj, je pa globlji. Romunska pravoslavna Cerkev je trdno zasedrana v narodu. O tem nam govori kakih 300 cerkva, ki jih ima Bukarešta in v njih ob času službe božje verniki iz vseh socialnih plasti izpričujejo svojo pobožnost in vero. Inozemskim udeležencem na teološki konferenci v Bukarešti je zbužalo pozornost dejstvo, da se večina ljudi pokriža, ko gre mimo cerkve. Romunska pravoslavna Cerkev s svojimi 14 milijoni vernikov je med vsemi pravoslavnimi Cerkvami pod komunistično oblastjo najbolje organizirana, aktivna in načrtno prizadevna. Povsod, zlasti še v samostanskem življenju, se čuti taktično modro in energično vodstvo patriarha, ki je znal ohraniti z upravno prizadevnostjo in duhovniško skrbjo svoji Cerkvi, kljub vsem političnim in ideološkim težavam, značaj ljudske Cerkve.

Teološko konferenco v Bukarešti je sklicala v skladu s pravili o pravoslavnih teoloških kongresih, pripravljalna komisija, ki jo sestavljajo člani teoloških visokih šol v Bukarešti. Razen teh so bili na konferenci zastopani člani sledečih pravoslavnih visokih šol: Akademija iz Leningrada, Moskve, Sofije, Varšave; fakultete Aten, Beograda, Soluna, Prešova; inštitut iz Sibin. Teološka šola ekumenskega patriarhata v Carigradu ni poslala svojega zastopnika, ker mu turška vlada ni dala potrebnega dovoljenja.

Naloga konference je bila določiti in izdelati teme za II. vsepravoslavni kongres. Sklenjeno je bilo, da se teme kongresa določijo šele po razgovorih z visokimi šolami in njihovimi Cerkvami na ponovni tozadevni konferenci. Kot glavna tema za bodoče delo je bil določen pravoslavni nauk o Cerkvi s sledečimi podtemami: viri nauka o Cerkvi (sv. pismo in tradicija); notranje delovanje Cerkve; pravoslavna Cerkev in medcerkvene zveze; Cerkev in svet. V okviru te sheme naj bi se obravnavali tudi problemi, ki so se pojavili na konferencah v Atenah l. 1936 in na Rodu l. 1961.

Zapisnik konference govori dalje o predlogu, ki naj se obravnava na vsepravoslavnem kongresu, da se sestavi temeljni pravoslavni katekizem, v katerem bi bile obrazložene temeljne resnice pravoslavne vere v soglasju z nalogami Cerkve v današnjem času. Peti člen protokola obsega važne nasvete za vse pravoslavje. Poleg izmenjave misli med teološkimi profesorji in slušatelji, se priporoča izdaje letopisa vsega pravoslavja. Vsem, ki gledajo v pravoslavju temelj teološke kulture in so zmožni osebno prispevati k razvoju teološke vede, naj bo omogočena udeležba na II. teološkem kongresu. Že druga pripravljalna konferenca naj bi bila po mnenju pripravljalne komisije reprezentanca celotne pravoslavne teološke znanosti.

Končno poudarja protokol popolno edinost pravoslavne miselnosti, ki je prevečala konferenčne razprave in je dokaz edinosti pravoslavja. Izraža se upanje, da bo II. teološki kongres omogočil sklicevati nadaljnje kongrese in bodo tako postali stalna ustanova pravoslavja. M. Lam.

25 LET DUNAJSKEGA „TEOLOŠKEGA LETA ZA LAIKE“ IN 15 LET „DOPISNEGA TEČAJA ZA TEOLOŠKO IZOBRAZBO LAIKOV“

Ko je nacistični režim vedno huje stiskal avstrijske katoličane, sta na Dunaju ustanovila „Teološko leto za laike“ pred kratkim umrli prelat dr. Karel Rudolf in gospa dr. Marjeta Schmid. V jeseni l. 1964 se je začel torej že 25. tečaj. Kakor mnogo drugih idej in iniciativ pokojnega prelata dr. Rudolfa, tako tudi „Teološko leto za laike“ služi za zgled mnogim škofijam v Švici in na Nemškem.

Namen, ki sta ga imela ustanovitelja, je nuditi v dvoletnem tečaju večjemu številu laikov temeljitejšo teološko izobrazbo in močno versko zavest, da bi v sodobnih napadih in razgovorih z nasprotniki bili trdni. Predvidevala sta tudi možnost, da bo nekega dne duhovnikom onemogočeno dušno pastirsko delo in pouk v verskih resnicah, in bodo tako samo še starši mogli otrokom posredovati krščansko resnico. Pa tudi v močno spremenjenih razmerah po letu 1945 je še vedno ali je celo še večja potreba po temeljitejšem verskem znanju. Moderna družba vedno bolj izgublja smisel za duhovne vrednosti, in v zahodnem svetu ni morda sovražnik Cerkve kaka svetovnonazorna skupina, temveč verska brezbržnost in nevednost. Zato bi vsakdo moral biti temeljito izobražen v verskih vprašanjih, da bi bil v svojem okolju dorasel vsakemu razpravljanju o verskih zadevah. Poleg tega zahteva globoko versko izobrazbo apostolat KA, ki ga nalaga Cerkev laikom, katerega brez primerne usposobljenosti, tj. teološke izobrazbe, ni mogoče dobro vršiti. Čeprav se udeležencem tečaja „Leto za laike“ ne nalaga dolžnost delati v KA, jih vendar mnogo od njih dejansko dela v KA.

Na teoloških tečajih se versko izobrazujejo tudi veroučitelji, naslednji dve službeni leti pa se spopolnjujejo metodično. Vendar glavni namen Teološkega leta ni vzgoja veroučiteljev.

Predmeti na tečaju so: filozofija, fundamentalka, dogmatika, moralka, stara in nova zaveza, cerkvena zgodovina, cerkveno pravo, askeza, laični apostolat. Dva-krat na teden so obvezna predavanja, na razpolago so tudi skripte. Kdor napravi predpisane izpite, mu škof prizna usposobljenost za „missio canonica“. Matura je pogoj za priustitev na Teološki tečaj. Za one, ki nimajo mature, se je l. 1943 ustanovila Verska šola, ki prav tako traja dve leti in se konča z izpitom.

Da bi dosegli širši krog interesentov tudi zunaj Dunaja, so l. 1950 ustanovili Dopisni tečaj za teološko vzgojo laikov, ki ima dva oddelka: za maturante

in nematurante. Konča se z izpitom, po katerem je mogoče doseči „missio canonica“. Študij na podlagi skript se dopolnjuje na dveh obveznih študijskih tednih, kjer se srečajo tečajniki s profesorji in študijsko tvarino predebatirajo.

Število udeležencev na obeh tečajih je precejšnje: 2050 na Teološkem letu za laike, 1325 na Verski šoli, 6816 na dopisnem tečaju, skupaj torej 10.191. Zanimanje za teološke tečaje ne pada, temveč raste.

Teološko leto za laike in študijski tedni nudijo priliko spoznati pereča teološka in moralna vprašanja. Seveda je mnogo odvisno od profesorjev, kako znajo vzbuditi zanimanje in smisel za teološke probleme. Skoraj vedno prihajajo v razgovori na vrsto razvojna teorija, kontrola rojstev, znanstveni pojem teologije, problemi sv. pisma itd.

M. Lam.

Angleščina pri podeljevanju zakramentov. Spovedancem v škofiji Saginaw ni treba več moliti kesanja pri spovedi. Spovednik jih vpraša: „Si zares skesan teh grehov in boš skušal v prihodnje več ne grešiti?“ Pritrdilen odgovor velja za izraz potrebne skesanosti. Potlej spovedanec posluša, medtem ko spovednik moli odvezo v angleščini. Angleščina se rabi pri vseh zakramentih in zakramentalih v škofiji.

J. Š.

Verska svoboda za protestante v Španiji. Med 31 milijoni prebivalcev je v Španiji od 30 do 100 tisoč protestantov. Ti imajo svoje bogočastje na 250 krajih, zvečine v zasebnih hišah, ki pa ne smejo imeti na zunaj nikakega znaka, da so kultni prostori. Ni dovoljeno širjenje protestantskih biblij ne drugih nekatoliških publikacij; tudi ne smejo odpreti protestantskih semenišč in protestantski kleriki niso oproščeni vojaške obveznosti.

Zadnja leta so potekali dogovori med kat. Cerkvijo in vladnimi funkcionarji glede večje verske svobode za protestante. Septembra lanskega leta se je vršila seja polnoštevilnega kabineta in po njej so objavili zakonski osnutek o polni verski svobodi pri spolnjevanju svoje vere v javnosti za protestante. Ko bo ta načrt postal zakon, bodo protestantje lahko zidali cerkve in širili svoje publikacije. Španska kat. Cerkev je podprla ta prizadevanja za versko svobodo. Vatikan je pa že pred tremi

leti vzpodbujal k priznanju takšnih človečanskih pravic. Je pa v Španiji po 6. členu ustave katoliška vera priznana kot narodna državna vera in kot takšna uživa posebno zaščito.

J. Š.

Popolni odpustek pri novi maši. Z dekretom sv. penitenciarije z dne 5. novembra 1964 je sv. oče Pavel VI. na prejšnjo dovolil, da more odslej vsak novomašnik, ki obhaja novo mašo s kako slovesnostjo, enkrat, izven Rima samo, podeliti popolni odpustek po obredu v Rimskem obredniku, in sicer tistim vernikom, ki so se spovedali, prejeli sv. obhajilo, bili pri novi maši pobožno navzoči in molili po namenu sv. očeta. — Ta fakulteta velja za vedno.

Evharistični post. Ob sklepu tretjega zasedanja vatikanskega koncila je papež Pavel VI. na željo mnogih škofov razglasil omiljenje posta pred obhajilom glede na jedi. Natančnejše besedilo je izšlo dne 4. dec. 1964 v dnevniku L'Osservatore Romano in razteguje olajšavo tudi na zmerno uživanje alkoholnih pijač. Besedilo olajšave se zdaj glasi: — Attentis multarum regionum difficultur quoque potuum alchoolicorum Summus Pontifex, petitionibus Episcoporum benigne annuens, concedit, ut ieiunium quoad cibos solidos reducat ad unam horam ante Communionem et quidem tum pro sacerdotibus tum pro fidelibus. In hac autem concessione incultatibus quoad ieiunium eucharisticum, usus, servata tamen debita moderatione.

Ivan Vučetič, župnik zagrebške nadškofije v pokoju, je v starosti 88 let dne 14. sept. 1964 umrl v Metliki. Zadnja leta svojega pokoja je preživeljal v Metliki.

Mirko Bartol, župnijski upravitelj v Preski, je dne 2. oktobra 1964 umrl v starosti 63 let. Rodil se je v župniji Sodražica, posvečen 1925, kaplanoval je v Tržiču, št. Jerneju, Preserju, št. Vidu nad Ljubljano, nato 10 let vodil ekspozičuro v Dravljah, eno leto je upravljal župnijo Zasip, nato pa je bil 13 let župnijski upravitelj v Preski. Bil je sončen duhovnik, zelo delaven, povsod priljubljen. V Preski je izredno obogatil novo cerkev. Zadnja štiri leta je veliko trpel. Amputirani so mu morali pred tremi leti nogo, a kljub temu je še vztrajno vodil župnijo do konca. Na prvi petek je zadet od kapi lepo previden umrl.

P. Albin Klanjšek, OFM. Cap., je v starosti 51 let dne 2. oktobra umrl v Krškem. Rodil se je v župniji Sv. Jurij pri Celju, služboval je v kapucinskih samostanih v škofiji Loki, Studencih pri Mariboru, Sv. Križu pri Ajdovščini, v Ptuj in Krškem. Pokopali so ga v Krškem.

Janez Pucelj, upokojeni ježenski župnik, je v starosti 74 let dne 5. oktobra 1964 umrl na Ježici. Rodil se je v župniji Ribnica, kaplanoval je v šmarjeti pri Novem mestu, v Cerknici in na Blokah. Od leta 1924 do 1933 je bil župnik pri Sv. Vidu nad Cerknico, od leta 1933 do upokojitve pa župnik na Ježici, kjer je izredno posrečeno povečal staro cerkev. Pekojni Pucelj je bil nadarjen pesnik, pisatelj in prevajavec. Pod psevdonimom Bogumil Gorenjko je dolga leta sodeloval pri raznih listih z izvirni-

mi deli in prevodi. Najbolj pa je zaslovel med duhovniki s knjigo „Kateheza za prvence“, kjer je kot odličan in praktičen katehet pokazal mladim duhovnikom preprosta pota do otrokove duše. Tudi prevod škofa Strenga, Skrivnost svetega zakona, je njegovo delo. Pokopali so ga na Ježici ob veliki udeležbi njegovih faranov in duhovnikov.

Karel Kolenc, CM, je v starosti 63 let dne 12. nov. 1964 umrl v Skopju. Kot član Misijonske družbe sv. Vincencija Pavelskega je več let deloval kot pomožni kurat v ljubljanski bolnišnici, nato kot kaplan v Beogradu, kot župnijski upravitelj v Bitoli in v Žalini, nato pa kot dušni pastir v Zavodu za onemogle v Ponikvah, pred smrtjo pa je bil nekaj let duhovni oskrbnik usmiljenk v Skopju. Tam je doživel vso strahoto lanskega potresa, ki ga je zajel sredi maše in je ostal pri življenju le po posebnem božjem varstvu. Dne 8. novembra 1964 ga je zadela možganska kap.

Janez Jenko, župnik v pokoju, je v starosti 66 let dne 30. novembra 1964 umrl v Črmošnjicah. Rojen je bil v župniji Smlednik, študiral gimnazijo v Kranju, posvečen l. 1922 v Ljubljani. Dve leti je bil kaplan v Kostanjevici, nato je 12 let služboval v zagrebški nadškofiji pri sv. Mariji Okički, od leta 1936 do 1940 je bil župnik v Planini pri Črnomlju, leta 1940 je postal župnik v Tržiču, bil dve leti interniran in zaprt od Nemcev. Po zadnji vojni je bival v Črmošnjicah, od leta 1950 pa upokojen. Veliko je trpel zaradi tega, ker ga je v zaporu Nemec med pretepanjem poškodoval v grlu in je bil večkrat operiran.

Martin Štular, bivši vzgojni vodja

v zavodu sv. Stanislava, č. konz. in duh. svetnik in župnik v pokoju, je v starosti 87 let umrl dne 22. decembra 1964 pri Novi štifti pri Sodražici. Pokojni je bil rojen v župniji Metlika, študiral gimnazijo v Novem mestu, bogoslovje v Ljubljani, bil posvečen l. 1902, nato 4 leta kaplan v Semiču, pet let prefekt v zavodu sv. Stanislava, 10 let prvi župnik župnije Trboje, zatem 16 let vzgojni vodja v zavodu sv. Stanislava, od l. 1938 do 1957 župnik v Ratečah, zadnjih sedem let pa je živel v pokoju v samostanu pri Novi štifti in pridno pomagal v spovednici prav do smrti. Pokojni je bil zares vzoren duhovnik, do skrajnosti urejen, premočrten, zvest Cerkvi. Že v mladih duhovniških letih je zaradi ponesrečene operacije imel pokvarjeno grlo in se je veliko mučil z govorjenjem. V 80. letu si je zlomil nogo v kolku in težko hodil. Vsak trenutek je hotel zvesto izpolniti kot duhovnik z molitvijo, študijem in opravljanjem duhovniških služb. Pokopal ga je 24. decembra v Sodražici prevzvl. g. nadškof, ki mu je tudi govoril pogrebni govor.

P. Anton Bukovič D. J. je umrl 19. marca 1964 v Mariboru. Gimnazijo in bogoslovje je študiral v Ljubljani. Nekaj mesecev je bil kaplan, nato eno šolsko leto prefekt v škofovih zavodih v št. Vidu. Dne 12. avg. 1909 je vstopil v jezuitski red. Služboval je v Gorici, Ljubljani, Sarajevu. Enajst let je bil dušni pastir za razkropljene Slovence v Skopju in Makedoniji. Leta 1934 se je vrnil v Ljubljano, od l. 1952 dalje je pa živel v Mariboru, kjer je na praznik sv. Jožefa po desetdnevnem bolehanju v bolnišnici. umrl.

Jožef Vojkovič, župnik v Murski Soboti, je umrl 12. julija 1964, potem ko je v cerkvi prejel sv. obhajilo, ker maševati zaradi srčne bolezni ni mogel. Pogreba se je udeležilo 52 duhovnikov, šest bogoslovcev ter nad 10.000 verni-

kov, ki so stali ob cesti iz cerkve vse do pokopališča.

Stanislav Gungl, pomožni duhovnik, je umrl v zdravilišču Topolšica pri Šoštanju 10. avgusta 1964 v starosti 50 let. Jetika je že zgodaj v mladosti mučila pokojnega, zato kot bolnik ni bil nastavljen za kaplana, pač pa je po svojih močeh opravljal kot pomožni duhovnik duhovniško delo v rojstni župniji Jarenini. Zadnja leta pred smrtjo je živel na svojem rojstnem domu, kjer je v posebej pripravljeni kapeli tudi maševal.

Frančišek Rampre, zlatomašnik, je umrl v Zabukovju 20. novembra 1964. Rojen je bil 24. marca 1883 v Stoprah.

Dne 2. decembra je umrl v Sv. Vidu pri Grobelnem tamkajšnji župnik **Anton Medved**, zlatomašnik, rojen 1. januarja 1887 v Brestanici, v mašnika posvečen 25. julija 1913.

Anton Smolič je umrl v 60. letu starosti 10. febr. 1965 od grčne kapi zadet na počitnicah v Mar del Plata, v Argentini. Truplo so prepeljali v Buenos Aires in ga položili na mrtvaški oder v dvorani Slovenske hiše. Pogreb je bil naslednji dan 11. februarja. — Pokojni je bil doma iz Mirne peči na Dolenjskem. Po končani gimnaziji v Novem mestu je vstopil v ljubljansko bogoslovje ter bil posvečen v duhovnika 3. jul. 1932. Kot kaplan je služboval v Podzemlju, v Poljanah nad Škofjo Loko, na Igu pri Ljubljani in v Polhovem Gradcu. Begunska leta je preživel na Koroškem, od koder je z večino slovenskih beguncev emigriral l. 1948 v Argentino. V Buenos Airesu je imel v začetku kaplanska mesta na nekaterih župnijah, potem pa je bil nastavljen za hišnega kaplana v bolnišnici Zubizarreta v mestnem delu Villa Devoto. Na vseh mestih je bil vnet dušni pastir. Vedno je tudi rad pomagal v slovenskem dušnem pastirstvu.

LJUBLJANSKA NADŠKOFIJA

Velikost nadškofije. — „Danes šteje nadškofija 302 škofijska duhovnika, redovnikov je 114. Letos jih je odšlo v večnost 19. Novomašnikov je bilo 6. Pri rastek ne krije primankljaja. Župnij brez svojega dušnega pastirja je 32, ne vštevši kočevske. Povprečna starost duhovnikov se pomika grozljivo proti letu 60. Nadškofija ima pa po zelo natančnem štetju okoli 650.000 katoličanov. Po številu vernikov je tretja v Jugoslaviji. Na enega duhovnika pride 1600 vernikov. Premalo nas je. A tudi nas tolažijo Gospodove besede: „Ne boj se, mala čreda.“ Ko vse svoje sile žrtvujemo za izročene nam vernike, moramo še vedno reči, da smo nekoristni hlapci. A Bog je vendarle hotel da po nas, slabotnih inštrumentih, zveličuje duše.“ (Odlomek iz poslanice ljubljanskega nadškofa svojim duhovnikom za novo leto 1965.)

Pomladanske pastoralne konference 1965 obravnavajo liturgično konstitucijo in instrukcijo in duhovnikovi dušnopastirski praksi.

Osnovni mašni štipendij za nevezane maše je od 1. jan. 1965 800 din.

Štolnina je od 1. jan. 1965 v dinarjih dvajsetkrat višja, kot je bila določena v Zakoniku ljubljanske škofije za tisti čas.

Pridiganje. — Zadnje tri nedelje po Razglasenju (24. in 31. jan. ter 7. febr.) se je bralo pastirsko pismo slovenskih škofov o obnovi sv. maše. — Za tri predpostne nedelje je medškofijski liturgični svet razposlal osnutke pridig za pripravo vernikov na uvedbo širše porabe slovenskega jezika pri mašah z ljudstvom, kar se začne s prvo postno nedeljo.

Čas za velikonočno obhajilo traja po posebnem dovoljenju svetega sedeža od prve predpostne nedelje (14. febr.) do praznika sv. Petra in Pavla (29. jun.) vključno.

Število birmancev v l. 1964: Metlika 316, Podzemelj 156, Radovica 59, Adlešiči 125, Preloka 57, Črnomelj 421, Dragatuš 142, Sinji vrh 59, Vinica 198, Stari trg ob Kolpi 151, Semič 336, Zagorje ob Savi 554, Radovljica 225, Lesce 161, Jesenice 418, Dovje 126, Koroska Bela 230, Mošnje 118, Begunje na Gorenjskem 152, Breznica 214, Ljubno 72, Leše 46, Kranjska gora 160, Rateče-Planica 55, Črmošnjice 32, Novo mesto 400, Šmihel pri Novem mestu 268, Bela cerkev 100, Brusnine 177, Stopiče 209, Soteska 47, Toplice 285, Vavta vas 188, Podgrad 82, Prečna 96, Mirna peč 304, št. Peter pri Novem mestu 182, šmarjeta 209, ljubljanska stolnica 1841, nadškofova kapela 165. Vseh skupaj 9225.

Birmovanje in kanonična vizitacija v letu 1965 bo v dekanijah Kranj, Litija in Žužemberk.

Verouk za srednješolce, ki čakajo na vlak ali avtobus v Ljubljani, je vsako sredo od 13. do 14. ure v frančiškanski cerkvi v Ljubljani.

Salezijanski inšpektoriat. — Ko je končal svojo dobo dosedanji dolgoletni in zaslužni inšpektor **Avguštin Jakob**, je bil imenovan za novega inšpektorja inšpektorije sv. Cirila in Metoda v Ljubljani **Martin Jurčak**, dosedanji župnik-vikar na Rakovniku.

Ponatis slovenskega Rimskega misala. — Izdala ga bo na priporočilo ordinarija Zadruga kat. duhovnikov v Ljubljani. Potreben je zaradi uvajanja narodnega jezika v liturgiji.

Zlatomašniki v l. 1965 so: Janez Jalen, župn. upravitelj v Ljubljani, Jožef

Tome, žup. uprav. v št. Jurju pri Grosupljem, in Franc Verce, župnik v Sostrem.

Blagoslovitev sveč na Svečnico in pepela na Pepelnico se je v smislu novih liturgičnih reform že izvršila v slovenskem jeziku.

Duhovniki posvečeni v inozemstvu. — Okrožnica ljublj. nadškofije 1964, števil. 12, str. 5 pod tem naslovom prinaša tale poziv: „Po vojni je bilo mnogo duhovnikov posvečenih za ljubljansko nadškofijo v inozemstvu, nimamo pa o njih nobene evidence. Zgodi se, da tak duhovnik prosi za ekskardiacijo, ordinariat pa zanj sploh ne ve. Za evidenco in za letopis nujno potrebujemo o njih naslednje podatke: datum in kraj rojstva, datum in kraj posvečenja, naslov. V dokaz, da so bili posvečeni za ljubljansko nadškofijo, naj pošljejo overovljen prepis potrdila o mašniškem posvečenju. Prosimo njihove sorodnike, da jih o tej prošnji obveste.“ — Ko je za ta poziv zvedelo Slovensko semenišče v Argentini, je takoj odposlalo v Ljubljano na nadškofijski ordinariat uradni seznam z zahtevanimi podatki o vseh 50 duhovnikih, ki so v tem semenišču bili v letih po vojni posvečeni za ljubljansko nadškofijo. Tako je za te duhovnike pozivu zadoščeno. Tega semenišča v Argentini ni storilo že prej, ker so bile zabranjene zveze z domovino. — Objavljamo to sporočilo na prošnjo semenišča.

Liturgični tečaj za pripravo duhovnikov na izvajanje liturgične konstitucije in za uvedbo slovenskega jezika pri mašah, ki se jih udeležuje ljudstvo, se je vršil 28. in 29. januarja 1965 v Ljubljani v semenišču in na teološki fakulteti.

Palij za ljubljanskega nadškofa. — Novi ljubljanski nadškof dr. Jožef Pogacnik je v soboto 10. okt. 1964 prejel z drugimi novoimenovanimi nadškofi v

Vatikanu palij, znamenje nadškofovske časti. Med drugimi je obenem prejel palij tudi novi beograjski nadškof dr. Gabrijel Bukatko. Palij jim je v imenu sv. očeta izročil kardinal Alfred Ottaviani.

Ignacij Kunstelj, sedaj v Londonu, je resigniral na župnijo Rakitna; za upravitelja je bil imenovan **Peter Šetina**, do sedaj vikar namestnik istotam; — za upravitelja župnije Preska je bil imenovan **Janez Ham**, kaplan v Preski; — **Anton Rovtar**, župn. upravitelj v Motniku, je bil zaradi bolezni razrešen službe, za soupravitelja župnije je bil imenovan **dr. Marijan Dokler**, župn. upravitelj v Špitaliču; — za župnika vikarja na Rakovniku v Ljubljani **Egidij Dolinar SDB.**, župnijski upravitelj v Boštanju; — za župn. upravitelja v Boštanju **Ivan Špan, SDB.**, župn. upravitelj na Koprivniku v Bohinju; — za župn. upravitelja na Koprivniku v Bohinju **Franc Horvat, SDB.**, kaplan v Boštanju; — za kaplana v Boštanju **Jožef Zver SDB.**; — za župnika vikarja v Stični **p. Simon Ašič, Ord. Cist.**; — za kaplana v Stični **p. Gabrijel Humek, Ord. Cist.**; — za nadomestnega prefekta v bogoslovnem semenišču v Ljubljani **Drago Klemenčič**, duhovnik slovenskega dela goriške nadškofije.

P. dr. Vigilij Alt, Ord. Cap., profesor za cerkveno pravo na teol. fakulteti, je bil imenovan za nadškofijskega pravdnika (promotor iustitiae) — na lastno prošnjo je bil razrešen službe žup. upravitelja na Gozdu **Matija Selan**, ki se je naselil v Nevljah; — za soupravitelja Gozda je bil imenovan **Franc Gačnik**, žup. upravitelj v Stranjah in soupravitelj Nevlj; — **Anton Demšar**, sedaj v št. Vidu pri Glini, je resigniral na župnijo Zasip; — za žup. upravitelja te župnije je bil imenovan **Kristijan Stolbičar**, do sedaj vikar namestnik istotam; — **Miro Perme**, ekspozit pri Sv. Križu v Ljubljani, je bil imenovan

za upravitelja nove istoimenske župnije; — **Stanislav Škufca**, kaplan-ekspozit na Velikih Poljanah, je bil imenovan za upravitelja istoimenske župnije; **Marijan Arhar**, kaplan na Vrhniki, je bil premeščen za kaplana v Trebnje in **Danijel Kaštrun**, kaplan v Trebnjem, za kaplana na Vrhniko.

MARIBORSKA ŠKOFIJA

Goršek Anton, v službi celovške škofije, je bil ekskardiniran in inkardiniran krški škofiji; — **Korbun Maksimilijan**, kaplan na Vidmu ob Savi, je bil prestavljen za kaplana pri Sv. Petru pod Svetimi gorami; — **Tomlinšek Franc**, župnijski upravitelj na Rečici ob Savinji, je bil umeščen za župnika iste župnije; — **žagar Alojzij**, župnijski upravitelj v Mozirju, je bil umeščen za župnika iste župnije; — **Bejek Janez**, župni upravitelj v Pečarovcih, je bil razrešen souprave župnije Sv. Benedikta v Kančevcih; **Cvetko p. Stanko**, OFM Conv., kaplan pri Vidu pri Ptuj, je bil nastavljen za kaplana pri Sv. Trojici v Halozah; — **Halas Franc**, župnijski upravitelj na Planini in soupravitelj Jurkloštra, je bil razrešen in nastavljen za župnijskega upravitelja pri Sv. Benediktu v Kančevcih v Prekmurju; — **Presnik Jožef**, župnik v p. v Sevnici, je bil imenovan za župnijskega upravitelja v Zabukovju; — **Richter Jakob**, župnik in dekan v Šmarju pri Jelšah, je bil imenovan za soupravitelja župnije Sv. Vid pri Grobelnem; — **Ropas Rudolf** je bil imenovan za župnijskega upravitelja na Planini in za soupravitelja župnije Jurklošter.

Na mesto dosedanjega člana medškofijskega katehetskega odbora dr. Stefana Šteinerja, ki je na študiju v Rimu, je bil imenovan za mariborsko škofijo **Franc Lasbaher**, kaplan v Žalcu.

Razpis župnij. Po kan. 459 § 4 in po navodilih sinode 1911 se razpisujeta

župniji: **Marijino Vnebovzetje v Kozjem**, dekanija Kozje, ki je po odpovedi župnika Viktorja Lunder izpraznjena, in **Sv. Marija na Polenškaku**, dekanija Ptuj, Kres, kanonik v Novem mestu, **Alojzij** ki je izpraznjena po smrti zadnjega župnika **Jožefa Poplatnika**.

Dekanijski liturgični svetovalci. 25. aprila 1958 so bili imenovani dekanijski liturgični svetovalci. Od takrat so mnogi izmed imenovanih bili prestavljeni v drugo dekanijo oziroma so umrli. Po šestih letih je zaradi nastalih osebnih sprememb bilo potrebno zbor dekanijskih liturgičnih svetovalcev na novo urediti in imenovati.

G. dr. Šegula, postulator za Slomškovo beatifikacijo, je s svojimi pomočniki pripravil kratek Slomškov življenjepis v italijanskem, angleškem, francoskem in nemškem jeziku. Knjižice so bile razdeljene koncilskim očetom v času tretjega zasedanja koncila. Vsaki knjižici je bila priložena tudi prošnja za svetega očeta ter vabilo škofom, da jo podpišejo. Prošnja je bila sestavljena v latinskem jeziku. Kratka vsebina je bila naslednja: „Eno glavnih prizadevanj vesoljnega cerkvenega zbora je v tem, da se pripravi pot zedinjenju kristjanov. Primerno bi bilo, da dobi Cerkve novih priprošnjikov, ki so svoje moči, ko so živeli na zemlji, posvečali delu za edinost kristjanov. Med take spada božji služabnik **Anton Martin Slomšek**, lavantinski škof v Mariboru, ki ga smemo šteti med prvoborce za cerkveno edinost...“

Škofje v Jugoslaviji so na škofovski konferenci meseca aprila 1964 izdali na podlagi Konstitucije o svetem bogoslužju sklepe o uvedbi narodnega jezika v bogoslužju. Te sklepe so predložili Apostolskemu sedežu v odobritev. Svet za izvedbo Konstitucije je sklepe skoraj v celoti odobril z reskriptom od 12. julija 1964.

1965 — važno jubilejno leto za koroške Slovence. Andrej Einspieler (1813—1888) je uvidel, da je treba poleg kulturnega delovanja, ki je tedaj že vršila pred kratkim ustanovljena „Družba sv. Mohorja“, tudi političnega lista za politično delo. Zato je 14. januarja 1865 izšel na njegovo pobudo in pod njegovim uredništvom v Celovcu politični list „Slovenec“, ki je kmalu pritegnil pozornost vseh slovenskih izobražencev.

„Utrditi in dvigniti versko in narodno zavest našega ljudstva“. To je bila vodilna misel mlademu kaplanu Foltiju Laknerju, ko je pred 60 leti v Radišah ustanovil „Katoliško slovensko izobraževalno društvo“. Mladi ustanovitelj društva je kmalu umrl, nadaljevali pa so po njem zamišljeno delo med koroškimi rojaki njegovi sošolci: Gregorij Rožman, Anton Benetek, Sekol, Tomaž Ulbing in drugi.

Zadnji redni občni zbor Družbe sv. Mohorja v Celovcu se je vršil 19. novembra. Vodil ga je predsednik g. dekan F. Millonig. Tajniško poročilo je podal g. Franc Brumnik, poročilo o gospodarstvu in o založniškem delovanju pa ravnatelj Družbe msgr. dr. J. Hornboeck.

Mil. g. kanonik Aleš Zechner je 6. decembra blagoslovil nova zvonova v Logi vesi pri Vrbskem jezeru. To je bil en del proslavljanja osemstoletnice cerkve posvečene Kraljici rožnega venca (Marija v Trnju).

G. Vinko Zaletel je na zadnjo misijsko nedeljo imel lepo skioptično predavanje v Radišah. Pokazal je Argentino in življenje v tej deželi, zlasti še velik kulturni in gospodarski napredek priseljenih Slovencev.

G. župnik Ljovro Kaselj je besedilo dr. Jerko Geržinčičeve operete „Miklavž prihaja“ lepo priredil za slovenske odre na Koroškem.

Nove orgle v št. Rupertu pri Velikovu je 20. decembra blagoslovil mil. g. kanonik Aleš Zechner.

G. Janko Lampichler, župnik v Šmarjeti v Rožu, je 18. januarja obhajal svojo 50-letnico. Čestitamo!

G. dr. Jože Ogris je umrl 20. novembra v celovški bolnišnici. Prepeljali so ga v Loče, kjer je nad 40 let opravljal dušnopastirsko službo. Pogreb je bil v nedeljo 22. novembra. Pod vodstvom gospoda prošta Trabesingerja je opravljalo nad 20 duhovnikov pogrebne obrede. Življenje pokojnega sobrata je orisal g. dekan Filip Millonig. Dr. Valentin Inzko je poudaril njegove velike zasluge za koroške Slovence. Naj počiva v miru!

PRIMORSKA

Enotna cerkvena uprava Z dovoljenjem svete stolice se uvaja enotna uprava dosedanjih administracij v Novi Gorici in Kopru, s središčem v Kopru.

Za generalnega vikarja apostolske administracije za Slov. Primorje je imenovan s 1. januarjem 1965 prošt in prelat Msgr. Leopold Jurca, župnik v Kopru.

Škof dr. Janez Jenko vsem svojim duhovnikom toplo priporoča Apostolsko zvezo (Unio Apostolica) in Zvezo duhovnikov častilcev (Sacerdotes adoratores). Prva je koristna, ker duhovnika sili k rednemu opravljanju njegovih duhovniških dolžnosti ter vključuje neko tujo kontrolo. Zveza častilcev je koristna, ker nam pomaga ostati v tesnem prijateljskem odnosu z evharističnim Jezusom, da tako ohranimo apostolsko gorečnost.

Apostolski protonotar Albin Kjuder, župnik v Tomaju, je od 1962 narodni voditelj Apostolske Zveze (Unio Apostolica) za vso Jugoslavijo. Za Slovensko Primorje je moderator duhovnikov adoratorjev ter članov Apostolske Zveze g. dekan Viktor Kos.

ANGLIJA

Slovenci v Bedfordu so imeli v avgustu lanskega leta skupno z Angleži romanje v Walsingham. V ta božjepotni kraj je vsako leto v avgustu angleško narodno romanje, kateremu se vedno pridružijo tudi Slovenci. — V Bedfordu so Slovenci poskrbeli za vzgojo otrok v verskem in narodnem duhu z vzdrževanjem šolskega tečaja.

ZDA

Iz letnega poročila o življenju in delovanju v slovenski fari sv. Vida v Clevelandu je razvidno, da je bilo v letu 1964 krščenih v tej fari 118 otrok, spreobrnjenec je pa bilo 10; pri prvem sv. obhajilu je bilo 86 otrok in 10 odraslih; zakrament sv. birme je prejelo 186 faranov. Porok je bilo 46, od teh je bilo 7 poveljavljenih zakonov.

Slovenska cerkev sv. Štefana v Čikagu je bila 18. decembra 1964 „stara“ 60 let, temeljni kamen so postavili 18. decembra 1904. Cerkveni jubilej so proslavili z jubilejnim koncertom pevskega zbora in mladinskega zbora.

P. Kalist Langerholz — doktor teologije. Dne 18. februarja t. l. je postal doktor bogoslovja na frančiškanski univerzi v Jeruzalemu rev. p. Kalist Langerholz, medvojni katehet v župniji sv. Cirila in Metoda za Bežigradom v Ljubljani.

Po odhodu iz domovine l. 1945 je v Rimu začel študirati sv. pismo. L. 1848 je prišel v Lemont v ZDA, kjer je poučeval frančiškanske bogoslovce. Kasneje je odšel v Jeruzalem, kjer je nadaljeval študij sv. pisma ter sedaj iz njega dosegel doktorski naslov z „Magnum cum laude“.

K dosegu doktorskega naslova g. p. Kalistu čestitamo in mu želimo božjega blagoslova pri njegovem delu.

Skupina lanskih romarjev v Baragovo deželo pripravlja pod vodstvom Rev. Joža Godine letos v juliju 14-dnev-

no romanje k sv. Avguštinu v Florido, kjer letos proslavljajo 400-letnico prve sv. maše v ZDA.

Rev. Albin Gnidovec, župnik fare sv. Cirila in Metoda v Rock Springsu, je bil imenovan za hišnega prelata papeža Pavla VI. Novi papežev hišni prelat je bil posvečen v duhovnika l. 1918 v Ljubljani. V ZDA je prišel l. 1928 in bil najprej kaplan v fari sv. Lovrenca, po treh letih pa je bil imenovan za župnika na sedanji fari.

KANADA

Na obeh slovenskih šolah, tj. pri Mariji Pomagaj in pri Mariji Brezmadežni s čudodelno svetinjo so ob koncu januarja zaključili prvo polletje šolskega leta 1964/65. Učni uspeh v obeh šolah je bil zadovoljiv.

Duhovniške spremembe. V vodstvu slovenske fare v Montrealu je prišlo do spremembe. Za novega župnika je bil določen rev. Stanislav Boljka CM, ki je dosedaj deloval v župniji Marije Pomagaj v Torontu. Dosedanji dušni pastir v Montrealu rev. Jože Časl CM pa je prestavljen v župnijo Marije Pomagaj v Torontu. — Slovenci v Montrealu imajo svojo lastno cerkev sv. Vladimirja. Lansko leto so jo kupili od Slovakov.

ARGENTINA

Direktor Anton Orehar — Monsignor

V sredo, 17. februarja 1965 je kardinal Anton Caggiano, buenosaireski nadškof in primas Argentine, izročil č. g. Antonu Oreharju, direktorju slovenskih dušnih pastirjev v Argentini listino, s katero ga je sveti oče Pavel VI. imenoval za „monsignora“.

V posebni avdienci, kjer so bili poleg novoimenovanega g. monsignora še g. duhovni svetnik Alojzij Košmerlj, kardinalov kaplan g. Jože Guštin in g. dr. Alojzij Starc, je kardinal Caggiano dejal, da je svetega očeta Pavla VI. prosil za to odlikovanje v času 3. za-

sedanja vesoljnega cerkvenega zbora iz dveh razlogov: zaradi dušnopastirskega dela, ki ga g. direktor Anton Orehar uspešno vrši in vodi med Slovenci v Argentini že vrsto let, in zaradi tega ker skrbi za povezavo številnih slovenskih duhovnikov v novi domovini.

Njegovi eminenci kardinalu Caggianu se je najprej zahvalil g. monsignor Orehar. Prosil ga je, naj se v molitvah vedno spominja tudi Slovencev in naj jim bo z ostalimi argentinskimi škofi naklonjen in dober oče.

G. svetnik Alojzij Košmerlj pa se je nato zahvalil g. kardinalu v imenu slovenskih duhovnikov, ki delujejo v številnih argentinskih škofijah.

Novoimenovani g. monsignor je vsem Slovincem v Argentini dobro poznan, saj je že skoro dvajset let najtesneje povezan z njimi.

Rojen je bil 13. januarja 1910 v Predosljah pri Kranju. Kot duhovnik je deloval enajst let v domovini, skoro tri po raznih taboriščih in sedaj teče že sedemnajsto leto, odkar deluje med Slovenci v Argentini.

V domovini je štiri leta kaplanoval v Mengšu in dve v št. Vidu. Pet let pa je bil stolni vikar v Ljubljani in profesor verouka. V letu 1943 je bil imenovan tudi za zveznega asistenta katoliških dijakinj in akademičark.

V begunskih letih je bil delegat rajnega g. škofa dr. Gregorija Rožmana. Kot tak je vodil dušno pastirstvo v Monigu, v Serviglianu in v Senigaliji v Italiji.

V Argentini mu je tedanji buenos-aireski kardinal Copello poveril skrb za Slovence, ki so prihajali iz raznih taborišč. Dela se je lotil in v njem vztrajal z veliko ljubeznijo in z velikim čutom odgovornosti. Leta 1952 ga je Rim na podlagi konstitucije „Begunska družina“ imenoval za direktorja slovenskih dušnih pastirjev v Argentini. Zadnja leta je tudi član „katoliškega izseljenskega odbora v Argentini“, ka-

terega trenutno vodi v imenu argentinskega episcopata škof msgr. Carreras.

K imenovanju iskreno čestitamo! Bog daj, da bi tudi to imenovanje, katerega je prejel g. direktor Orehar za dušnopastirsko delo med Slovenci v tujini, bilo v korist vse slovenske skupnosti v Argentini!

Imenovanja za slovensko dušno pastirstvo v Argentini

Z dekretom Konzistorialne kongregacije v Rimu so bili končno tudi nekateri slovenski duhovniki v Argentini imenovani za izseljenske misijonarje po določbah konstitucije „Exul Familia“. Njihov delokrog je po škofijah takole razdeljen:

Direktor izseljenskih misijonarjev v Argentini: Msgr. Anton Orehar.

Buenos Aires: dr. Alojzij Starc in Jurij Rode

Avellaneda: Jože Guštin

Córdoba: prof. Franc Levstek

Lomas de Zamora: dr. Franc Gnidovec, Adrogué

Petek Janez, C. M., Lanús

Štefan Novak, Banfield, Ezeiza

Mar del Plata: Boris Koman

Mendoza: Jože Horn

Mercedes: Franc Reberšak C.-M. Luján

Morón: Janez Kalan, Ramos Mejía

Matija Lamovšek, Castelar

Janko Mernik SDB, San Justo

San Isidro: Matija Borštnar, Florida

San Luis: Franc Novak

San Martín: Gregor Mali in Franc Grom.

Vsa ta imenovanja, če izvezamemo direktorja, so za Slovence v Argentini nekaj novega, ker dosedaj izseljenskih misijonarjev nismo imeli. S tem je narejen velik korak naprej. Poln uspeh pa bo to imenovanje imelo, ko bodo krajevni škofje novoimenovanim misijonarjem podelili jurisdikcijo kot jo predvideva konstitucija „Exul Familia“ (cp. Razprava dr. Mirko Gogola: „Exul Fa-

milia" v Argentini, OU 1962, 96—105; OU 1963, 122—131).

V Našem domu v San Justu je 13. februarja Janko Mernik imel predavanje s skioptičnimi slikami o svojem potovanju po Evropi, ZDA in Kanadi.

Vsakoletne duhovne vaje za dekleta so bile od 13. do 14. februarja in pa od 20. do 21. februarja. Vodil jih je dr. Filip Žakelj.

Duhovne vaje za fante so bile letos v slovenskem semenišču v Adrogué. Za mlajše od 13. do 14. marca, za starejše pa od 20. do 21. marca. Vodil jih je dr. Filip Žakelj.

Odkritje in blagoslovitev spomenika škofu dr. Gregoriju Rožmanu je bilo 21. februarja v Bariločah na pogorju Catedral v bližini gorskega zavetišča Pod skalco. Spomenik je po načrtu arh. Marjana Eiletza postavilo Slovensko planinsko društvo. Blagoslovitev je opravil planinski župnik Albin Avguštin.

Letno zborovanje slovenske Katoliške akcije je bilo 14. marca v Slovenski hiši.

XIV. misijonska veletombola je bila 10. januarja na vrtu Ateneo Don Bosco v Ramos Mejía. Udeležba je bila prav

lepa. Prireditve je imela dva dela: 1. prikaz živih misijonskih slik in 2. veletombola. Oba dela sta odlično uspela.

Vsakoletna prireditev „Duhovnega življenja“ je bila 7. februarja. Dopolne je bila sv. maša, ki jo je daroval msgr. Anton Orehar. Huda ploha je preprečila izvedbo popoldanskega programa, ki je bil zaradi tega prestavljen na zimske mesece.

Dr. Rudolf Hanželič je v svojem lepem počitniškem domu v Córdoba tudi letos nudil številnim rojakom možnost prijetnega oddiha. Med drugimi so prihiteli tja tudi naši šolski otroci, okrog 45 po številu.

Mendoški nadškof Buteler, velik prijatelj Slovencev, je 13. decembra tamkajšnjim slovenskim otrokom podelil zakrament svete birme.

V Mendozi je 24. januarja dr. Alojzij Stare govoril o verski vzgoji mladine.

URUGUAY

V februarju t. l. je obiskal Slovence v Montevideu msgr. J. Hladnik. 14. februarja je zanje daroval sv. mašo v zavodu Srca Marijinega. Zbralo se je okoli 60 Slovencev.

Nove knjige

Misijonar škof Friderik Baraga (44. štev. zbirke „Knjižice“, ki jo izdajajo slovenski salezijanci v Trstu). Izšla v Trstu v novembru 1964. 40 strani. Spisal predsednik JABZ dr. Filip Žakelj.

Baragovo življenje kratko podaja pod temi poglavji: Mladostna leta, V ljubljanskih šolah, Na dunajskem vseučilišču, V ljubljanskem semenišču, Kaplan v šmartnem pri Kranju, Zadnji kaplan v Metliki, Trojni Baragov dar slovenskim rojakom, „Kranjski“ svetnik, Na misijonsko pot, 23 let v misijonih, Misijon Device Marije ob Veliki reki, Misijon sv. Jožefa v La Pointu, Slovenska misijonska pomlad, Trije Baragovi darovi Slovincem, Velik indijanski kulturni ustvarjalec, Deset let v L'Ansu, V smrtni nevarnosti v vodi in na suhem, Misijonar Baraga — škof, Notranji krizi — apostolske žrtve, Baraga — dobri pastir, Na zadnjo pot. — Temu življenjepisu sta dodani zaključni poglavji: Sloves Baragove svetosti in Delajmo za Baragovo oltarsko čast. Knjižico zaključuje Molitev za Baragovo beatifikacijo.

Da Barago toliko poznamo, je predvsem zasluga velikega našega barago-slovca prof. dr. Franca Jakliča, ki je poklonil Slovincem lep in obsežen njegov življenjepis (Friderik Baraga, 2. izpopolnjena izdaja izšla v Buenos Airesu 1951). Ta knjižica utegne biti zelo koristna, ker bo v kratki obliki, a na veren način približala našega velikega in svetniškega misijonarja širokim krogom bravcev. Vsem pa, ki že poznajo Jakličevega Baraga, bo v duhu osvežila podobo osvajajočee Baragove osebnosti. Gn.

Več otrok (45. šte. zbirke „Knjižice“, ki jo izdajajo slovenski salezijanci v Trstu). Izšla v Trstu v decembru 1964. 60 strani. Spisali: duhovnik prof. dr. Alojzij Šuštar, zdravnika dr. Milan Starc in dr. Rafko Dolhar, sociolog Franc Jeza, kot družinski oče naš pesnik in pisatelj dr. Vinko Beličič.

Avtorji vsak na svojem področju in pod svojim vidikom osvetljujejo vprašanje o številu otrok v družini, zlasti s pogledom na padanje rojstev med Slovenci. Je to v preprosti in poljudni obliki, kot odgovarja namenu „Knjižic“. A vsebinsko podaja — čeprav le v kratki obliki — jedrnat in sodoben nauk. Tako npr. prof. Šuštar upošteva najnovejše moralno-teološke vidike, ki v njih luči moramo reševati težko vprašanje. (Osebo odločanje formiranih krščanskih zakoncev glede števila otrok v njihovi družini, ne da bi v vsem in v konkretnem primeru pričakovali direktive Cerkve in duhovnika, ki jim tega ne moreta nuditi. Taka dirigiranost tudi ne spada k bistvu pristnega in globokega katolicizma, kot bi kdo — morda deloma tudi pod vplivom kazuistične moralke — utegnil zmotno soditi. — Podobno najdemo tu lepo in življenjsko važno misel, da zakonskega dejanja, naj bo takšno ali drugačno, ni presojati iztrgano samo sebe, ampak v celoti določene konkretne zakonske stvarnosti.)

Franc Jeza je že znan slovenski zamejski javnosti kot čuvár in branivec ekonomskih in bioloških koristi slovenskega naroda ob njegovi povezavi z južnimi brati v sedanji komunistični Jugoslaviji. (V svoji knjigi Nova tlaka slovenskega naroda, Trst 1959, ob statističnih podatkih nazorno odkriva težke in daleč nesorazmerne gospodarske žrtve slovenskega ljudstva v današnji Jugoslaviji.) Tu nastopa tudi kot branivec bioloških in moralnih vrednot našega naroda proti beli kugi, ki jo je deloma razlaga tudi iz težkega gospodarskega in ideološkega vzdušja, ki je vanj danes posiljen slovenski narod. Ob demografskih podatkih lepo odkriva vprašanje padanja rojstev med Slovenci in kaže usodnost tega pojava za naš narod.

Redaktor je članke teh avtorjev posrečeno povezal z nekaj pretresljivimi zgledi iz življenja, ki braveu predstavijo vprašanje v živi življenjski obliki. (Pri tem se ob poljudnem in udarnem govorjenju rada izmuzne na papir kaka beseda, ki je ni strogo vzeti in teže vzdrži strožjo presojo. Tako na str. 58: Dvakrat ena je dve. Šele pri dvakrat dve se začne pravo množenje. Torej s četrtem otrokom se uresničuje božje naročilo: Množita se. — Ali ni to napačna aplikacija matematike na življenjsko biološko realnost? — Na isti strani: Edina želja in vsakdanja prošnja krščanskih staršev bodi: Sinčka edinčka — varuj naš o Gospod.)

Knjižici je samo želeli, da bi imela veliko bravcev, ker je zelo važna, in tako more roditi lepe sadove. Da bi izšlo v zbirki še veliko takih knjižic. Gn.

Izdaja: Konzorcij (Gregor Mali) — Urejuje: uredniški odbor, Rivadavia 234, Adrogué FNGR, provincia Buenos Aires, Argentina — Uprava: Jurij Rode, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina — Tiska tiskarna Vilko, S. R. L., Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina

